

FISKERIDIREKTORATET

Rapport

Ny forvaltningsmodell havbruk

Fiskeridirektoratet region Trøndelag
Februar 2006

FORORD

Havbruksforvaltningen på regionalt statlig nivå har tradisjonelt sett blitt utøvd i et samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Kystverket, Mattilsynet og Fylkesmannens miljøvernavdeling. En av de viktigste rammebetingelsene for alle typer oppdrett er knyttet til om de får de nødvendige tillatelser for å drive sin oppdrettsvirksomhet. Saksbehandlingstiden for slike søknader har i lengre tid blitt kritisert av næringsaktørene fordi de mener dette gir en uforutsigbarhet som medfører et problem når de skal planlegge sin drift.

Med bakgrunn i den lange saksbehandlingstiden og ønske om en mer effektiv bruk av saksbehandlingsressursene i etatene, søkte Fiskeridirektoratet om støtte til et forsøksprosjekt i region Trøndelag. Fiskeridepartementet ga Fiskeridirektoratet tilsagn om midler til prosjektet "Ny forvaltningsmodell havbruk" (Forvaltningsprosjektet) Dette har vært et prøveprosjekt med formål å utvikle og prøve ut en ny modell for en mer effektiv, rasjonell regional havbruksforvaltning i Trøndelag. Prosjektet var opprinnelig planlagt med en varighet på tre år, og ble formelt startet opp 1. januar 2002. Det tok imidlertid en stund før alle nødvendige delegeringer etter de ulike særlovene kom på plass. Selve saksbehandlingen etter den nye ordningen tok derfor først til fra 1 april 2003. Prosjektet ble forlenget ut 2005 for å kunne prøve ut modellen i den planlagte 3-årsperioden.

Prosjektet har hatt tett organisering i forhold til HASUT-prosjektet, et nasjonalt pilotprosjekt med forankring i Trøndelag. HASUT har hatt som målsetting å bidra til en mer kunnskapsbasert kystsoneforvaltning, og har hatt spesiell fokus på samhandling, arealforvaltning, økt kunnskap om sjøarealene samt en mer effektiv forvaltning og samordnet virkemiddelbruk. Partnerskapet i HASUT bygger på gode tradisjoner for samarbeid mellom sektormyndighetene og næringsorganisasjonene i Trøndelag. Dette har vært et godt utgangspunkt for å få til de resultatene som er oppnådd i forvaltningsprosjektet.

Det rettes stor takk til alle som i de ulike etatene har deltatt direkte og indirekte i utprøvingen av den nye forvaltningsmodellen. Innsatsen til deltakerne i Saksbehandlerforumet (SBF) har vært direkte medvirkende til prosjektets gode resultater. Styringsgruppas observatører fra HASUT, FHL og Fiskeridirektoratet i Bergen har gitt gode bidrag til styringsgruppens arbeid i form av engasjement og konstruktiv kritikk i de ulike prosjektfasene.

Forvaltningsprosjektet ble formelt avsluttet 31.12.2005, men videreføres imidlertid ut 2006.

Trondheim 28 februar 2006

Alf Albrigtsen
Regiondirektør Fiskeridirektoratet region Trøndelag

Stein-Arne Andreassen
Miljøverndirektør Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Svein Karlsen
Miljøverndirektør Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Bjørn Røthe Knudtsen
Regiondirektør, Mattilsynets regionkontor for
Trøndelag, Møre & Romsdal

Terje Misund
Avdelingssjef Kystverket Midt-Norge

Ingeborg Ratvik
(leder av styringsgruppa)

Lill-Connie Furu
(prosjektleder)

FORORD.....	1
SAMMENDRAG	4
Bakgrunn.....	4
Målsettinger.....	4
Delegeringene.....	4
Måloppnåelse.....	5
1.0 BAKGRUNN	6
1.1 Målsetting.....	7
1.1.1 Hovedmål.....	7
1.1.2 Resultatmål.....	7
1.2 Organisering.....	7
1.2.1 Styringsgruppa	7
1.2.2 Saksbehandlerforum (SBF)	8
1.2.3 Forholdet til Fiskeridirektoratet sentralt.....	9
1.3 Delegeringene	9
1.3.1 Delegerte og ikke-delegerte saker:.....	9
1.3.2 Kurante og ukurante saker:.....	9
1.3.3 Delegeringsvedtakene.....	9
1.3.3. a. Forurensningsloven.....	10
1.3.3.b. Matloven	10
1.3.3.c. Havne- og farvannsloven.....	10
1.3.4. Oppdretsloven § 5.3.....	10
1.3.5. Oversendelse av vedtak til sektormyndighetene	11
1.4. Saksgangen.....	12
1.4.1. Tradisjonell saksgang.....	12
1.4.2. Saksgang Ny forvaltningsmodell havbruk.....	12
1.4.3 Fylkesmannens behandling etter oppdretsloven § 5.3	13
1.5. Utvidelse av prosjektperioden.....	14
1.6 Kompetanseoppbygging.....	15
1.6.1. Opplæring i forhold til delegeringene.....	15
1.6.1. a. Forurensningsloven.....	15
1.6.1.b. Matloven	15
1.6.1.c. Havne- og farvannsloven.....	15
1.6.2. Saksbehandlerforumet (SBF).....	15
1.6.3. Fagdager.....	16
1.6.4. Annen kompetanseheving.....	16
1.7. Økonomi og rapportering.....	16
1.7.1. Forbruk, budsjett og rammer.....	16
1.7.2. Rapportering.....	17
1.8 Prosjektets forhold til HASUT.....	18
1.8.1 Synergieffekter i forhold til øvrige HASUT-prosjekter.....	19

2.0. MÅLOPPNÅELSE	20
2.1. Prosjektevaluering.....	20
2.2. Redusert saksbehandlingstid med ny forvaltningsmodell	21
2.3. Saksbehandlingstid Trøndelag og landet forøvrig	23
2.3.1. Saksbehandlingstid i øvrige regioner	23
2.4. Saksbehandlingstid ukurante saker	24
2.5. Saksbehandlingstid ikke-delegerte saker	24
2.6. Bruk av saksbehandlerressurser i ny og gammel forvaltningspraksis.....	25
2.7. Brukerundersøkelse	26
2.7.1. Oppsummering av hovedfunn fra spørreundersøkelsene.....	26
2.7.1.a. Brukernes kontakt med Fiskeridirektoratet.....	26
2.7.1.b. Søknadsprosessen – inkludert søknadsbehandlingstid.....	26
2.7.1.c. Forskjeller i forvaltningspraksis mellom regionene.....	27
2.8. Faglig evaluering – en metodisk utfordring?.....	28
2.9.1. Stikkprøver etter forurensingsloven.....	28
2.9.2. Stikkprøver etter matloven	29
2.9.3. Stikkprøver etter havne- og farvannsloven.....	29
2.10. Prosessevaluering.....	30
2.10.1. Styringsgruppa	30
2.10.1.a. Evaluering av styringsgruppens medlemmer våren 2005.....	30
2.10.2. Saksbehandlerforum	31
2.11. Evaluering av dataverktøy.....	32
3.0 KONKLUSJONER – OPPSUMMERING	33
3.1. Om modellen.....	33
3.2. Om prosjektorganiseringen	33
4.0 VIDEREFØRING – STYRINGSGRUPPAS ANBEFALING	34
LITTERATURLISTE	35
VEDLEGG	38
VEDLEGG I. Stikkprøver - Oppsummering av konklusjon for saker behandlet etter forurensingsloven.	
VEDLEGG II. Stikkprøver – Oppsummering av konklusjon for saker behandlet etter matloven.	

SAMMENDRAG

Bakgrunn.

I april 2001 fikk Fiskeridirektoratet tilsagn fra Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) om midler til prosjektetablering og utvikling av en ny modell for regional havbruksforvaltning i Trøndelag. Grunnet et ønske om optimal regional samhandling, ble prosjektet "Ny forvaltningsmodell havbruk" lagt inn som delprosjekt i HASUT. Prosjektet var opprinnelig planlagt med en varighet på tre år, og ble formelt startet opp 01.01.2002. Startskuddet for saksbehandling i prosjektregi gikk først 01.04.03. For å kunne gjennomføre prosjektet, var det nødvendig med delegering av vedtakskompetanse til Fiskeridirektoratet etter fiskeesykdomsloven/matloven, havne- og farvannsloven og forurensningsloven. Av ulike årsaker tok det mer enn et år fra prosjektet formelt ble startet til de nødvendige delegeringer forelå. På bakgrunn av dette, søkte styringsgruppa om en forlengelse av prosjektet ut 2005.

Målsettinger.

Hovedmålsetningen med prosjektet har vært å oppnå en mer effektiv saksbehandling. Dette ble formulert i to delmål:

- I. En vesentlig reduksjon av saksbehandlingstiden for søknader om oppdrettsvirksomhet.
- II. En bedre samordning og utnyttelse av offentlige ressurser.

Fiskeridirektoratet region Trøndelag har hatt som mål å kunne vise til følgende resultater i prosjektperioden:

- **Etter et års drift med den nye modellen skal total saksbehandlingstid i gjennomsnitt være mindre enn tre måneder etter at Fiskeridirektoratet har mottatt kommunal behandling.**
- **I siste halvdel av 2004 skal saksbehandlingstiden for søknader i gjennomsnitt være mindre enn to måneder.**

For å kunne snakke om en reell effektivisering, må de faglige kvaliteter ligge på minst samme nivå samtidig som innsatsen i form av tidsbruk og/eller personell reduseres. Det har blitt gjennomført ulike evalueringer underveis og mot avslutningsperioden rettet mot følgende hovedområder:

- Gir den nye modellen kortere saksbehandlingstid? (Måling av saksbehandlingstid, brukerundersøkelser, egevalueringer av styringsgruppa og saksbehandlerforum)
- Faglig kvalitet på vedtakene (stikkprøver, brukerundersøkelser)

Delegeringene.

For å gjennomføre prosjektet har Fiskeridirektoratet region Trøndelag fått delegert myndighet til å treffe vedtak i kurante saker som gjelder etablering eller utvidelse av lokaliteter for oppdrett av:

- laks og ørret
- skalldyr
- marin fisk
- pigghuder

Delegeringene har ikke omfattet følgende saker (såkalte ikke-delegerte saker):

- Yngelanlegg på land av settefiskanlegg for laks og ørret
- Yngelanlegg på land for marin fisk, skalldyr og pigghuder

- Tillatelse til forskningsvirksomhet
- Samlokalisering av ulike arter
- Klarering av lokaliteter for nye arter - hvor det ikke tidligere er gitt tillatelse i Trøndelag

Måloppnåelse

Oppsummeringen viser at resultatmålene om redusert saksbehandlingstid er nådd. Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle delegerte, kurante saker som er blitt behandlet etter at den nye forvaltningsmodellen ble tatt i bruk.

Tabell I Viser gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle delegerte, kurante saker i ulike måleperioder¹:

01.04.03- 30.09.03	01.10.03 – 31.03.04	01.04.04 - 31.08.04	01.09.04 - 31.12.04	01.01.05 - 31.03.05	01.04.05 - 30.09.05
20 måneder	2 måned 16 dager	1 måned 16 dager	1 måned 17 dager	1 måned 13 dager	1 måned 15 dager

Ut i fra de gjennomførte stikkprøvene av vedtak, holder Fiskeridirektoratet region Trøndelag et like godt faglig nivå som sektormyndighetene som har avgitt myndighet i prosjektperioden. Dette er også synliggjort gjennom tilbakemeldinger fra styringsgruppas medlemmer.

Brukerundersøkelsene viser at brukerne føler de har fått en mer brukervennlig forvaltning. Brukerne møter en mer enhetlig og effektiv stat fordi de slipper å forholde seg til mange etater. Tilbakemeldingene tyder også på at forvaltningspraksisen er mer samordnet og raskere sammenlignet med andre regioner. Av de brukerne som står for flest søknader og har størst næringsmessig betydning, lakseoppdretterne, er oppslutningen om den nye modellen overveldende.

Saksbehandlerne i Fiskeridirektoratet er positive til den nye modellen og finner arbeidsformen mer spennende og utfordrende enn den tradisjonelle ordning og praksis.

Fiskeridirektoratet region Trøndelag har ikke økt sin bruk av saksbehandlerressurser i løpet av prosjektet, og de andre etatene har spart ressurser ved å slippe å behandle de delegerte sakene i perioden. Konklusjonen blir dermed at modellen medfører sparte personellressurser, men det foreligger ikke tall på hvor store besparelsene er.

¹ En måned = 30 dager.

1.0 BAKGRUNN

Havbruksnæringa i Norge er i flere nasjonale rapporter de siste årene blitt vurdert til å ha et betydelig vekstpotensial. En slik utvikling vil kreve tilrettelegging av både offentlige rammebetingelser og næringsmessige forhold. Som del av en tilrettelegging av offentlige rammevilkår vil det være et sentralt element å tilpasse den regionale havbruksforvaltningen slik at denne ikke representerer et uønsket hinder for en optimal utvikling av næringa.

Den tradisjonelle havbruksforvaltningen på regionalt statlig nivå gjennomføres i et samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Kystverket og Fylkesmannens miljøvernnavdeling, hvor Fiskeridirektoratet har hovedansvaret etter oppdrettsloven (fra 1.1.2006 erstattet av den nye Akvakulturloven). En av de viktigste rammebetingelsene for alle typer oppdrett er innretning og forvaltning (saksbehandling) av regelverket knyttet til tillatelser for oppdrettsvirksomhet. Saksbehandlingstiden for slike tillatelser blir jevnlig kritisert av næringsaktørene. De mener at det jevnt over har vært svært lang saksbehandlingstid for å få behandlet søknader om oppdrettsvirksomhet, noe som er et problem for næringsaktørene når de skal planlegge sin drift.

Med bakgrunn i den lange saksbehandlingstiden og ønske om en mer effektiv bruk av saksbehandlingsressursene hos de regionale myndighetene som forvalter ulike særlover knyttet til akvakultur, søkte Fiskeridirektoratet den 15. januar 2001 om støtte til et forsøksprosjekt i region Trøndelag. I brev av 3. april samme år fra Fiskeridepartementet, fikk Fiskeridirektoratet tilsagn om midler til prosjektetablering og utvikling av en ny modell for regional havbruksforvaltning. Fiskeridepartementet, Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet besluttet at det skulle gjennomføres et forsøksprosjekt for samordning av vedtakskompetanse for oppdrettssaker i Trøndelag. Prosjektet var opprinnelig planlagt med en varighet på tre år, og ble formelt startet opp 1. januar 2002. Saksbehandlingen i prosjektet startet 1. april 2003.

For å kunne gjennomføre prosjektet, var det nødvendig med delegering av vedtakskompetanse til Fiskeridirektoratet etter fiskeesykdomsloven/matloven, havne- og farvannsloven og etter forurensningsloven. Av ulike årsaker tok det mer enn et år fra prosjektet formelt ble startet til de nødvendige delegeringer forelå. Styringsgruppa søkte derfor om en forlengelse av prosjektet ut 2005. På denne måten var det mulig å prøve ut den nye modellen over den omsøkte prosjektperioden på 3 år.

1.1 Målsetting

1.1.1 Hovedmål.

Gjennom å samordne vedtaksmyndighet etter matloven, forurensningsloven, havne- og farvannsloven og oppdrettsloven (fra 1.1.2006 Akvakulturloven), har hovedmålsetningen med prosjektet vært å oppnå en mer effektiv behandling av oppdrettsøknader. Prosjektet har hatt som mål å resultere i:

- I En vesentlig reduksjon i saksbehandlingstiden for søknader om nye lokaliteter for oppdrettsvirksomhet.**
- II En bedre samordning og utnyttelse av offentlige ressurser**

1.1.2 Resultatmål.

Fiskeridirektoratet region Trøndelag skal i prosjektperioden kunne vise til følgende resultat:

- **Etter et års drift med den nye modellen skal total saksbehandlingstid i gjennomsnitt være mindre enn tre måneder etter at Fiskeridirektoratet har mottatt kommunal behandling.**
- **I siste halvdel av 2004 skal saksbehandlingstiden for søknader som inngår i prosjektet i gjennomsnitt være mindre enn to måneder.**

Resultatmålet gjelder for de ansvarsområdene som er delegert til Fiskeridirektoratet. Hvilke typer saker/søknader prosjektet konkret har omfattet er beskrevet nærmere i kapitlet om Delegeringene (1.3).

1.2 Organisering

Fiskeridirektoratet region Trøndelag har vært prosjekteier, med Fiskeridepartementet som oppdragsgiver. I prosjektperioden har det vært ansatt en prosjektleder og en prosjektmedarbeider som har arbeidet nært med styringsgruppa for prosjektet. I tillegg har saksbehandlingen vært organisert gjennom et eget saksbehandlerforum (SBF). Prosjektet hadde fra oppstart nær tilknytning til prosjektet HASUT (kapittel 1.8).

1.2.1 Styringsgruppa

Styringsgruppa har hatt følgende mandat:

Styringsgruppa skal bistå faglig i forhold til bl.a. målsettinger, måloppnåelse, gjennomføring av arbeidet og sluttrapportering. Gruppa gjennomfører ikke saksbehandling og har heller ikke økonomiansvar. Medlemmene i styringsgruppa har et individuelt ansvar for:

- å sikre at prosjektet gjennomføres på en måte som er i tråd med det mandat som er gitt for delegeringene.
- Informere egen enhet om styringsgruppas prioriteringer og vurderinger
- Sikre en god informasjonsstrøm mellom egen enhet og prosjektleder
- Sikre framdrift i prosjektet
- Bringe inn nye strategier, retningslinjer mv fra departementene, siden Fiskeridirektoratets vedtaksmyndighet ikke inngår i den vanlige "linjen" mellom departementene
- Spille inn forslag til tiltak og relevante prosjekter som har betydning for den enkelte særlovgivning

- Komme med innspill til prosjektplan og andre prosjektdokumenter
- Ta stilling til status- og framdriftsrapporter
- Sikre og følge opp ressurstilgang i egne etater i forhold til ikke-kurante saker
- Sikre og følge opp faglig kompetanse i prosjektet

Styringsgruppa har hatt som rettesnor å søke konsensus i vanskelige saker. En del saker har vært av en slik art at de er konkret rettet mot et enkelt lovområde. I slike tilfeller har det vært lagt opp til å kunne kalle inn representanter fra én etat for å diskutere temaet. Vurderinger om hvorvidt hele styringsgruppa eller kun enkelte deltakere skulle innkalles er foretatt av prosjektleder. Resten av styringsgruppa er eventuelt blitt informert om slike møter, for dermed å få anledning til å delta på møtet.

Styringsgruppa har bestått av følgende institusjoner og personer:

Leder:

Ingeborg Ratvik, seksjonsleder, Fiskeridirektoratet region Trøndelag

Medlemmer:

Eivind Dragseth, Fylkesveterinær, Fylkesveterinæren for Trøndelag 1.01.2002 - 31.12.2003

Bjørn Røthe Knudtsen, Regiondirektør, Mattilsynets regionkontor for Trøndelag, Møre og Romsdal fra 1.01.2004 - 31.12.2005

Svein Karlsen, Fylkesmiljøvernssjef, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Stein Arne Andreassen, Fylkesmiljøvernssjef, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Terje Misund, Avdelingssjef, Kystverket Midt-Norge

Observatører:

Jan Henrik Sandberg, Prosjektleder for HASUT-prosjektet 1.1.2002 - oktober 2004.

Jørund Larsen, HASUT/ FHL Havbruk, oktober 2004 - 31.12.2005

Gerd Fagerli, Fiskeridirektoratet, Kyst og havbruksavdelingen 1.1.2004 - 10.04.2005

Hildegunn Ytrearne, Fiskeridirektoratet Kyst- og havbruksavdelingen 11.04.2005 – november 2005

Anne Karin Natås, Fiskeridirektoratet Kyst- og havbruksavdelingen november 2005 – 31.12.2005

Prosjektleder har vært sekretær for styringsgruppa. Både prosjektleder og observatørene har hatt tale og forslagsrett.

Regiondirektøren for Trøndelag har hatt det økonomiske ansvaret for prosjektet.

Prosjektleder:

Ingunn M Høyvik 1.1.2002 – 4.5.2005

Lill-Connie Furu 6.5.2005 - 31.12.2005.

Det har også vært ansatt en prosjektmedarbeider på prosjektet. I tillegg har fast ansatte på regionkontoret deltatt i saksbehandlerforumet ved siden av ordinær saksbehandling.

1.2.2. Saksbehandlerforum (SBF)

Fiskeridirektoratet region Trøndelag valgte å organisere saksbehandling gjennom et saksbehandlerforum/arbeidsgruppe. Det har vært lagt opp til ukentlige møter i forumet så langt det har vært mulig. SBF har bestått av saksbehandlere på de sakene som omfattes av prosjektet, i tillegg til prosjektansatte. Forumet har i utgangspunktet også vært åpent for å invitere saksbehandlere fra de andre sektormyndighetene ved spesielle behov.

Hver søknad har hatt en ansvarlig saksbehandler, og i tillegg er sakene også diskutert i gruppa. SBF har sørget for at saksbehandlerne har stor innsikt i hverandres saksområder. Alle saksbehandlerne har dessuten opparbeidet seg kompetanse til å foreta vurderinger i forhold til delegeringene, men hensynet til matloven har i tillegg blitt kvalitetssikret av den ansvarlige for denne loven (jf kapittel 1,4,2 om saksgangen i prosjektet). Ved behov (sykdom, ferie osv) har saksbehandlerne kunne gå inn i hverandres saker.

1.2.3. Forholdet til Fiskeridirektoratet sentralt.

Fiskeridirektoratet Kyst- og havbruksavdelingen, Bergen, har hele tiden hatt en veiledningsrolle i forhold til regionkontoret. Dette gjelder både prinsipielle avklaringer og faglig støtte. Fra 1.01.2004 kom nevnte avdeling med som observatør i styringsgruppa. Da de også er klageinstans for enkeltsaker for vedtak etter oppdrettsloven, har de ikke vært involvert som rådgivere i enkeltsaker. Erfaringer fra prosjektet skal også kunne brukes ved omlegging av rutiner og arbeidsmåter for hele Fiskeridirektoratet, inklusiv de øvrige regioner og det sentrale apparatet.

1.3 Delegeringene

1.3.1. Delegerte og ikke-delegerte saker.

Med delegerte saker menes de saker som Fiskeridirektoratet har fått delegert myndighet til å behandle. De delegerte sakene gjelder visse typer oppdrettsformer, stort sett avgrenset til virksomhet på/i sjøen. Det fremgår nedenfor hvilke saker etaten har fått delegert myndighet til å behandle etter de ulike særlovene. De sakene som ikke er delegert, er kalt ikke-delegerte saker.

1.3.2. Kurante og ukurante saker.

Av de delegerte sakene kan etaten behandle såkalte kurante saker. Dersom en sak ikke er kurant, vil det i så fall være etter en vurdering som Fiskeridirektoratet foretar. I prosjektperioden har en sett at saker som tidlig i prosessen har blitt vurdert som mulig ukurante, ikke er blitt det etter avklaringer med styringsgruppa eller i saksbehandlerforumet (jmfør blant annet søknader på store lokaliteter). Andre eksempler på saker som har vært definert som ukurante er søknader om oppdrett av laks i verneområder, søknader om slaktemerder samt saker som i henhold til havne- og farvannsloven er å anse som vanskelige/tvilsomme der nautiske forhold i området skal ivaretas særskilt for å hindre fare eller utilsikta hendelser. Det må nevnes at i tillegg har flere til dels kompliserte saker som allerede lå til behandling hos særlovsmyndighetene ved oppstart av prosjektet, blitt vurdert som ukurante i den forstand at særlovsmyndighetene fikk ansvar for å sluttbehandle sakene når de likevel var kommet så langt i søknadsprosessen.

1.3.3. Delegeringsvedtakene

Betingelsene som gjelder for prosjektet er gjengitt nedenfor, og er fattet av henholdsvis Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet. Etter at Mattilsynet ble etablert 1.1.2004, er delegeringen fra Landbruksdepartementet videreført i Fiskeridepartementets delegeringsbrev. Generelt er det bestemt at delegeringene ikke gjelder for følgende saker (såkalte ikke-delegerte saker):

- Yngelanlegg på land av settefiskanlegg for laks og ørret
- Yngelanlegg på land for marin fisk, skalldyr og pigghuder
- Tillatelse til forskningsvirksomhet
- Samlokalisering av ulike arter
- Klarering av lokaliteter for nye arter - hvor det ikke tidligere er gitt tillatelse i Trøndelag

Fiskeridirektoratet er gitt delegert myndighet til å treffe vedtak i kurante saker som gjelder etablering eller utvidelse av lokaliteter for oppdrett av:

- laks og ørret
- skalldyr
- marin fisk
- pigghuder

For hvert enkelt av de berørte lovområdene gjelder følgende:

1.3.3. a. Forurensingsloven

- Fiskeridirektoratet ble 1.06.2003 gitt delegert myndighet etter forurensingsloven § 11, første, tredje og fjerde ledd.
- Fiskeridirektoratet region Trøndelag gis videre myndighet til å fastsette vilkår etter forurensingsloven § 16 og til å fastsette hvilke undersøkelser eller opplysninger søker i hvert enkelte tilfellet må sørge for etter § 12.
- Ukurante saker skal oversendes Fylkesmannen for behandling. Fiskeridirektoratet avgjør hva som er ukurante saker.
- Statens forurensingstilsyn er klageinstans.
- Øvrige tilpasninger av juridiske rammevilkår må vurderes fortløpende i prosjektperioden.

1.3.3.b. Matloven

- Fiskeridirektoratet ble i utgangspunktet gitt delegert myndighet til å fatte vedtak etter fiskeesykdomsloven § 7. Delegeringen som ble gitt 2.04.2003 gjaldt kun frem til 31.12.2003. Denne ble erstattet av en delegering etter forskrift av 16.01.2004 om godkjenning til etablering og utvidelse av akvakulturanlegg og registrering av damanlegg § 5 jf §9, som er hjemlet i matloven (trådte i kraft 01.01.2004).
- Ukurante saker skal oversendes Mattilsynets distriktskontor for behandling. Fiskeridirektoratet avgjør hva som er ukurante saker.
- Mattilsynets hovedkontor er klageinstans.
- Øvrige tilpasninger av juridiske rammevilkår må vurderes fortløpende i prosjektperioden.

1.3.3.c. Havne- og farvannsloven

- Fiskeri- og kystdepartementet har i brev av 05.06.03 delegert myndighet til Fiskeridirektoratet region Trøndelag til å fatte vedtak etter havne- og farvannsloven i oppdrettsaker, jf. havne- og farvannsloven (hfl) §5, siste ledd.
- Delegeringen gjelder for samme type saker som for forurensingsloven og matloven.
- Delegeringen omfatter ikke myndighet til å fatte vedtak etter hfl i områder der det er opprettet egne havnedistrikt og der tilsvarende myndighet etter loven tilligger kommunen. I Trøndelag har følgende kommuner opprettet egne havnedistrikt med egen havneadministrasjon: Orkdal, Trondheim, Levanger og Verdal, Namsos, Steinkjer og Vikna (Hemne kommune innlemmes fra 15.02.06 innunder Kristiansund og omland havnedistrikt). Følgende kommuner har havnedistrikt uten egen havneadministrasjon: Ørland, Flatanger, Inderøy, Nærøy, Namdalseid og Stjørdal kommuner. I øvrige kystkommuner kan Fiskeridirektoratet region Trøndelag fatte vedtak på samme nivå som de kommunale havnestyrene.
- Kystdirektoratet er klageinstans.

1.3.4. Oppdrettsloven § 5.3 (fra 1.01.2006 Akvakulturloven §16).

I behandling av oppdrettssaker avgir Fylkesmannen en uttalelse i tråd med oppdrettsloven § 5, første ledd nr. 3, om hvorvidt etablering av et anlegg "har en klart uheldig plassering i forhold til det omkringliggende miljø" (erstattet av ny akvakulturlov av 1.1.2006). Denne vurderingen har også i prosjektperioden blitt foretatt av Fylkesmannens miljøvernnavdeling. Dette på grunn av at

arealdisponeringer i forbindelse med akvakultur må sees i sammenheng med miljøvernmyndighetenes øvrige ansvarsområder (vilt, villaks, friluftsliv mv).

1.3.5. Oversendelse av vedtak til sektormyndighetene

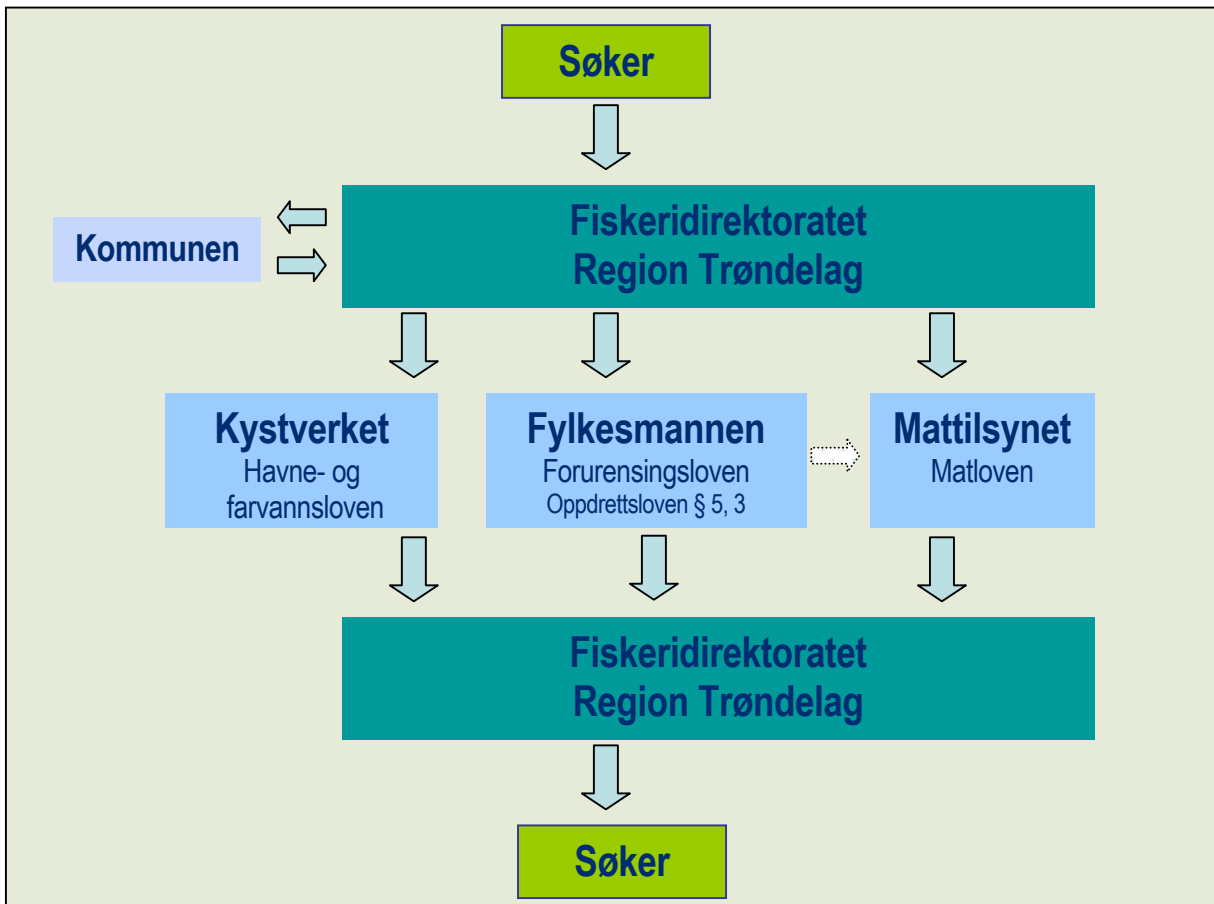
Prosjektet "Ny forvaltningsmodell havbruk" er et prøveprosjekt. Hvordan saksbehandlingen vil skje etter prosjektperioden har dermed vært uvisst. Av den grunn har Fylkesmannen, Mattilsynets distriktskontorer og Kystverket fått oversendt kopi av alle vedtakene Fiskeridirektoratet har fattet. I tillegg har det vært krav om at følgende informasjon skal oversendes samtidig med at kopi av tillatelse eller avslag sendes ut:

- Opplysninger om bunntopografi
- Strømmålinger (kun Fylkesmannen og Mattilsynet)
- B- og C - (MOM-) undersøkelser (kun Fylkesmannen og Mattilsynet)
- Kommunal behandling
- Eventuelle oksygenmålinger (Mattilsynet)

1.4. Saksgangen

1.4.1. Tradisjonell saksgang

Den tradisjonelle, gjeldende saksgangen for behandling av oppdrettssaker innebærer at Fiskeridirektoratet har en samordningsfunksjon i forhold til andre statlige etater, se flytskjemaet nedenfor. Søknad om tillatelse til etablering av oppdrettsanlegg sendes Fiskeridirektoratets regionkontor. Før 1.1.2005 var det søker som måtte sende søknaden til kommunen for offentlig utlegging og behandling. Nå har nye rutiner endret dette slik at Fiskeridirektoratets regionkontor skal besørge at kommunen får søknaden til behandling. Dette gjelder hele landet.

De nye rutineene med hensyn til kommunal behandling er imidlertid blitt innført etter at brukerundersøkelsene i forbindelse med prosjektet ble gjennomført.

Når kommunal behandling er mottatt, sendes søknaden til Fylkesmannens miljøvern avdeling, Kystverket og Mattilsynet for behandling. Mattilsynet (tidligere fylkesveterinæren i Trøndelag) ventet i de fleste tilfellene på tillatelse og uttalelse fra Fylkesmannen før de ga sin tillatelse etter Matloven (tidligere fiskesykdomsloven). I og med at så mange etater skal behandle søknadene etter hvert sitt lovverk, har søkerne måtte vente relativt lang tid på svar.

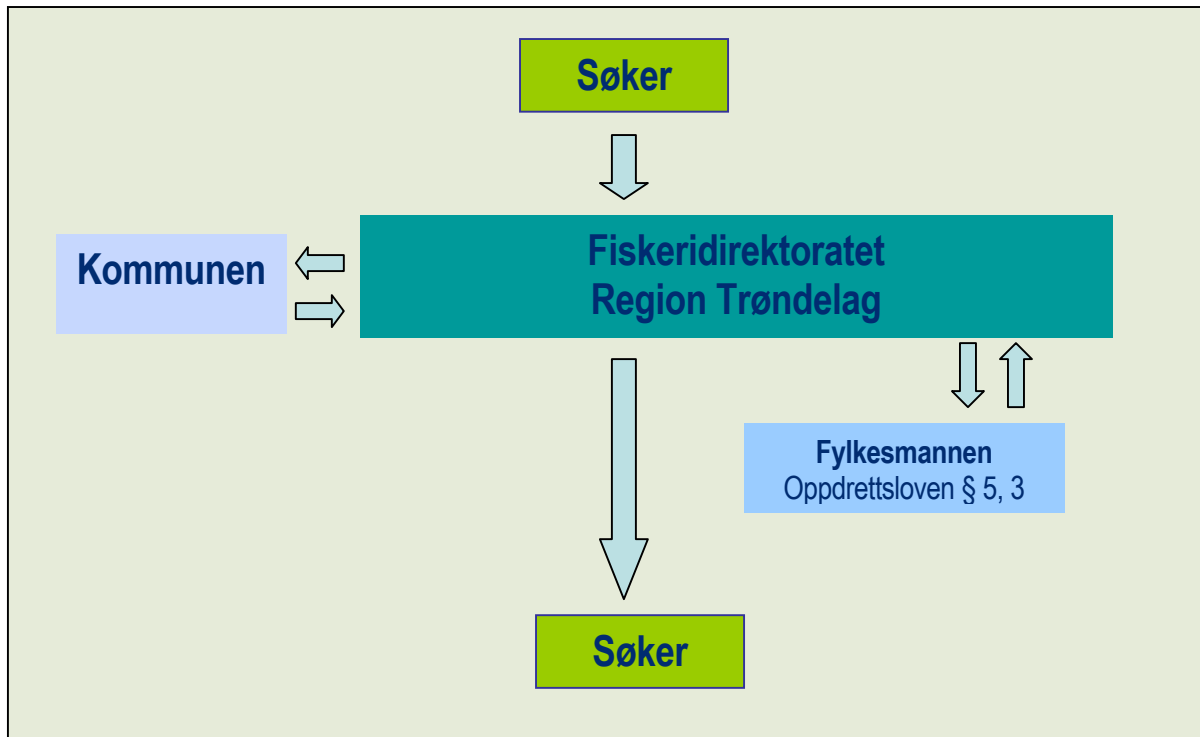
1.4.2. Saksgang Ny forvaltningsmodell havbruk

Etter at de nødvendige delegeringer kom på plass vel 1 år etter prosjektets oppstart, har saksgangen i prosjektet vært som følger:

En saksbehandler har ansvaret for hver sak. Saken forberedes av ansvarlig saksbehandler (sender mottaksbrev til oppdretter, gir tilbakemelding om mangler ved søknaden, følger opp kommunal

behandling osv). Når søknaden er klar til behandling, skriver saksbehandler et utkast til vedtak. Saksbehandlerne på havbruk møtes så i saksbehandlerforumet (SBF), hvor det blir gitt en orientering om sakene som er klar til behandling. Dersom saksbehandler ønsker en nærmere vurdering og drøfting av enkelte saker, bringes de inn i SBF i en tidligere fase. Hensynet til havne- og farvannsloven og forurensningsloven er etter hvert blitt ivarettatt av den enkelte saksbehandler, mens vedtakene med hensyn til matloven i tillegg er blitt kvalitetssikret av den fagansvarlige for denne loven (med fiskehelsefaglig kompetanse).

Figuren nedenfor illustrerer hvordan prosjektets saksbehandlingsmodell har forenklet saksgangen til oppdrettsøknadene. Det har medført at saksbehandlingstiden er vesentlig redusert for de sakstypene (delegerte) som inngår i prosjektet.

I den nye forvaltningsmodellen har saksbehandlingstiden blitt målt fra etter kommunal behandling til endelig vedtak er fattet. Dette ble gjort fordi det var dette leddet i søknadsprosessen prosjektet hadde faktisk mulighet til å påvirke. Prosjektet har altså ikke hatt som formål å endre på kommunenes tidsbruk som går med til offentlig utlegging og saksbehandling.

1.4.3 Fylkesmannens behandling etter oppdrettsloven § 5.3

Fylkesmannens miljøvernavdeling har også i prosjektperioden gitt uttalelse til sakene i tråd med oppdrettsloven § 5.3 (erstattet av ny Akvakulturlov fra 1.1.06). Dette er en vurdering om søknaden kan komme i konflikt med viltinteresser, villaks, eventuelle verneinteresser som ikke er ivarettatt i kommunenes arealplaner osv. Det ble forsøkt å forenkle denne vurderingsrunden ved å utarbeide rutiner og kriterier for å velge bort saker som ikke trengte denne vurderingen. For eksempel ved utvidelse av lokaliteter hvor fylkesmannen nylig hadde uttalt seg eller der kommuneplanens arealdel har avklart arealbruken.

I prosjektperioden har det ikke lyktes å få til rutiner for en slik utvelgelse av saker. Arealplanenes varierende "ferskhet" er en av hovedgrunnene til at dette ikke fungerer i praksis. En kan ikke risikere at nyere kunnskap om for eksempel viltinteresser blir oversett fordi de ikke lå til grunn for

arealdisponeringen i arealplanen. I tillegg er arealdelen en oversiktsplan som gjør at det kan være vanskelig å få til detaljplanlegging på ethvert areal med tanke på at et oppdrettsanlegg kan bli omsøkt der. Vurderinger etter § 5.3 vil også til dels være avhengig av hvilken type oppdrett (laks eller blåskjell) som omsøkes.

1.5. Utvidelse av prosjektperioden.

Av ulike grunner var ikke delegeringene på plass ved prosjektets oppstart. Blant annet var det nødvendig å få avklart hva slags saker som skulle delegeres, og hvilke saker som ikke skulle omfattes av prosjektet, se ovenfor. Fiskesykdomsloven (nå Matloven), forurensningsloven og havne- og farvannsloven ble delegert henholdsvis 2. april 2003, 1. juni 2003 og 5. juni 2003. Dette har vært en av hovedgrunnene til at prosjektperioden ble forlenget til 31. desember 2005. På denne måten var det mulig å prøve ut den nye modellen for det planlagte tidsrommet slik at tilstrekkelig erfaring kunne innhentes som grunnlag for en tilfredsstillende sluttevaluering. Det var spesielt viktig for å kunne arbeide videre med blant annet:

- Utprøving av modellen i en mindre intensiv periode i prosjektfasen
- Videreutvikling av samarbeidsformer, både internt og med sektormyndighetene
- Bedret kompetanse, både gjennom overføring av kompetanse mellom saksbehandlerne og gjennom eksterne kurs
- Foreta sluttevaluering av styringsgruppa og saksbehandlerforum
- Analysere og evaluere arbeidsformen, samt vurdere modellens forbedringspotensiale

1.6 Kompetanseoppbygging.

1.6.1. Opplæring i forhold til delegeringene.

1.6.1. a. Forurensningsloven

Fiskeridirektoratet region Trøndelag hadde i utgangspunktet ansatte med biologisk bakgrunn og praksis fra arbeid med utslippstillatelser og forurensningsloven generelt. Ytterligere kompetanse etter forurensningsloven ble tilført gjennom ansettelsen av prosjektleder. For å sikre videre kontinuitet og overføring av erfaringsbasert kunnskap da delegeringene skulle tre i kraft, ble det gjennomført en kortvarig hospiteringsordning hos Fylkesmennenes miljøvern- og miljøovervåkningsavdelinger (både i Nord- og Sør-Trøndelag). I påvente av delegeringen ble det foretatt saksbehandling for Fylkesmennene som kvalitetssikret vedtakene. Dette pågikk om lag ett år. I ettertid har kompetanseoverføring mellom saksbehandlerne skjedd kontinuerlig.

1.6.1.b. Matloven

For å sikre kompetansen innen fiskehelse i prosjektet, ble den ene prosjektstillingen besatt av en veterinær. I ett år, frem til delegeringen kom på plass, hospiterte prosjektmedarbeideren hos Fylkesveterinæren for Trøndelag i ca 50% av stillingsandelen. Deltagelsen i FagForumFisk, et forum for de som jobber med akvakulturfaglige saker på Fylkesveterinærkontorene i Norge, var viktig for å sikre enhetlig forvaltning og samordning med de andre fylkesveterinærkontorene. Etter etableringen av Mattilsynet, ble dette forumet oppløst.

Faglig oppdatering og kompetanseheving ble også sikret gjennom prosjektmedarbeiderens deltagelse på kurs om fiskehelse- og velferd, med minimum to kurs per år. Denne kunnskapen har blitt overført til de andre saksbehandlerne gjennom hele prosjektperioden.

1.6.1.c. Havne- og farvannsloven

Delegeringsvedtaket etter havne- og farvannsloven fra Fiskeri- og kystdepartementet, har vært oppfattet noe ulikt av etatene. Etter en oppklaringsrunde kom Fiskeri- og kystdepartementet frem til at delegeringen skulle forstås slik at Fiskeridirektoratets regionkontor skulle avgjøre hvilke saker som var å anse som kurante og ikke-kurante, men at tvilsomme saker ikke var omfattet av delegasjonsvedtaket. Delegeringen skulle imidlertid ikke trå i kraft før etter at saksbehandlerne ved regionkontoret hadde fått opplæring av Kystverket. Det har vært vanskelig å få gjennomført den forventede opplæringen i havne- og farvannsloven. Den første opplæringen omfattet en dags innføring i bruken av "Kystinfo", en nasjonal database med geografisk informasjon og kart (farleder, ankringsområder, fiskerihavner, havbruksdata mv). Etter denne gjennomgangen ble det bestemt at den videre saksgangen skulle skje ved at Fiskeridirektoratet oversendte kart samt forslag til vedtak til Kystverket. På denne måten kunne Kystverket kvalitetssikre vedtakene på søknadene. Dette pågikk omtrent 1 ½ år fra delegering ble gitt. Deretter ble det gjennomført en grundigere opplæring i form av en temadag (februar 2005), og hvor etter kvalitetssikringen opphørte. Etter denne tid har ikke regionkontoret oversendt vedtaksforslag til gjennomgang, men Kystverket har fått kopi av alle vedtak. Ytterligere nautisk opplæring er ikke gjennomført i prosjektperioden, dette etter ønske fra Kystverket fordi det var signalisert at det var mulig prosjektet allerede skulle avsluttes sommeren 2005.

1.6.2. Saksbehandlerforumet (SBF).

SBF har vært et av de viktigste arenaer for kompetanseoverføring i prosjektet. Saksbehandlerne med spesiell kompetanse på henholdsvis fiskehelse/veterinærmessig kunnskap og forurensningsloven, har sørget for at alle saksbehandlerne har fått tilført denne typen kompetanse i prosjektperioden. I tillegg

har hver saksbehandler hatt ansvar for hver sine områder, arter og typer oppdrett, og dermed har kunnskap om dette blitt tilført de andre i gruppa på en annen og mer intens måte enn tidligere.

1.6.3. Fagdager.

Som ledd i kompetansehevingen av medarbeiderne i prosjektet, både internt i Fiskeridirektoratet og i de andre sektoretatene, har det vært arrangert fag-/temadager med forelesere fra ulike fagmiljøer. Det har vært avholdt fagdager med tema som B- og C-undersøkelser, strømmålinger, samt miniseminar om blåskjell dyrking med fokus på ærfuglkonflikter og miljøpåvirkning av skjellanlegg. Foruten å sørge for faglig påfyll til saksbehandlerne, har et av formålene vært å få til en felles forståelse og forvaltningspraksis mellom forvaltningsetatene og fag-/konsulentmiljøene i Trøndelag på de forannevnte temaene.

1.6.4. Annen kompetanseheving.

Begge prosjektlederne, leder av styringsgruppa og to av medlemmene av SBF har deltatt på prosjektlederkurs.

1.7. Økonomi og rapportering.

1.7.1. Forbruk, budsjett og rammer.

Fiskeri- og kystdepartementet har i alt gitt tilsagn om midler på kr.4.560.000,00 til prosjektet. I oppsettet nedenfor fremgår det hvordan utgiftene er fordelt på lønn, kontorhold, reiser, opplæring mv. Det vises for øvrig til egen økonomisk sluttrapport for prosjektet hvor det endelig forbruket vil komme frem (Det vil da fremgå at driftsåret ikke følger kalenderåret med hensyn til det rapporterte forbruket, men sluttforbruket vil være det samme).

	Forbruk 2002	Forbruk 2003	Forbruk 2004	Forbruk 2005	Forventede utgifter i restperioden jan/feb 2006
Lønnsutgifter (prosjektansatte)	676 000	766 000	976 000	750 000	91 500
Opplæring, reiser, møter og drift (SBF, prosjektansatte), kurs, seminar (godtgjørelser eksterne foredragsholdere)	206 000	70 000	67 500	227 000	25 000
Kontorutgifter (PC- utstyr, kontorleie mv)	174 000	67 000	65 500	65 000	15 000
Trykking av rapport					25 000
Totale kostnader	1 056 000	902 000	1 109 000	1 042 000	156 500
					4 265 500²

² Anslag basert på faktisk og estimert (jan/feb 2006) forbruk innenfor det totale tilsagnet på kr. 4.560.000,00. De estimerte utgiftene er kostnader som vil gå med til diverse etterarbeid med rapportskrivning og økonomisk sluttrapport, trykking m.v.

I tillegg er det utført en betydelig egeninnsats fra alle øvrige involverte etater i form av nedlagte arbeidstimer og utgifter i tilknytning til reiser, møter, kurs og seminar som har vært avholdt i forbindelse med prosjektet.

1.7.2. Rapportering.

Fiskeridirektoratet v/regiondirektøren, har årlig (pr. 31.12) rapportert til Fiskeri – og kystdepartementet om hvor mye av budsjettet som er brukt. Samtidig har Fiskeridirektoratet sentralt rapportert om framdrift og status for prosjektet, på bakgrunn av regionens rapporteringer.

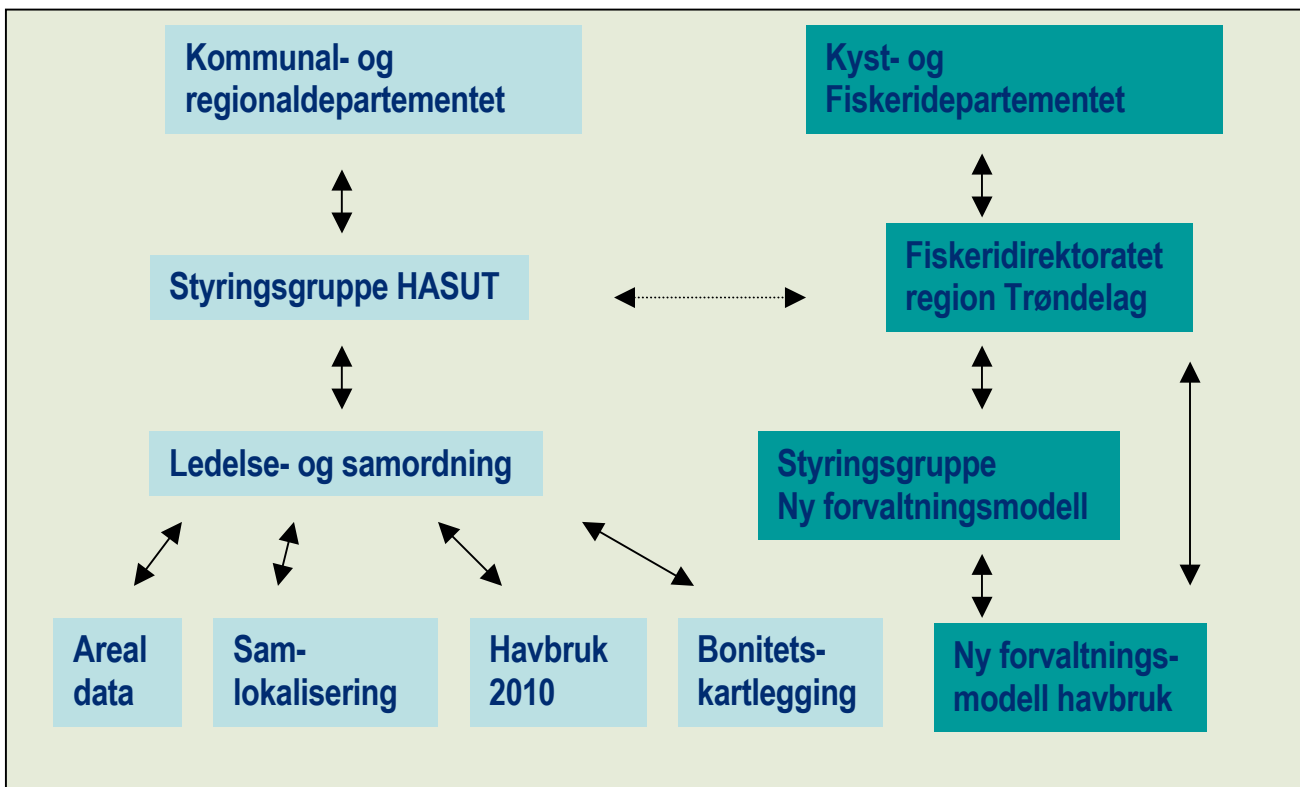
Prosjektleder har rapportert til styringsgruppa ved hvert styringsgruppemøte. Rapporten har inneholdt en beskrivelse av framdriften i prosjektet, i tillegg til resultater av delmål. Så lenge HASUT-prosjektet var i gang (avsluttet 15 oktober 2004) ble det jevnlig rapportert til styringsgruppa i HASUT i form av brev, delmålrapporter og statusrapporter.

1.8 Prosjektets forhold til HASUT.

Samme år (2001) som Fiskeridirektoratet sendte søknad om midler til forsøket med ny forvaltningsmodell, ble det søkt Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) om midler til prosjektet HASUT. HASUT står for **H**avbruk, **A**real, **S**amordning og **U**tvikling i Trøndelag. Prosjektet har vært et nasjonalt pilotprosjekt, forankret i Trøndelag. HASUT-prosjektet startet opp i september 2001, og ble formelt avsluttet 15 oktober 2004. Grunnet et ønske om optimal regional samhandling, ble prosjektet "Ny forvaltningsmodell havbruk" lagt inn som delprosjekt i HASUT. Nord-Trøndelag fylkeskommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Fiskeridirektoratet region Trøndelag og FHL Havbruk undertegnet i februar 2001 en avtale om et forpliktende samarbeid. Gjennom denne avtalen forpliktet etatene seg til å delta med ressurser og virkemidler i samsvar med prosjektbeskrivelsen. "Ny forvaltningsmodell havbruk" har hatt egen styringsgruppe og separat økonomi i forhold til HASUT.

HASUT har hatt som hovedmålsetting å skape en effektiv, sikker og kunnskapsbasert forvaltning av kystsonen. Prosjektet har arbeidet for at saksbehandlingskapasitet og manglende kunnskap om arealinteresser i liten grad skulle være begrensende for utviklingen av de marine næringene. Visjonen har vært at Trøndelag skulle være Norges viktigste og mest nyskapende havbruksregion. De viktigste målgruppene har vært kystkommuner, offentlig forvaltning og næringsvirksomhet som bruker sjøarealer. Det gode tverrfaglige samarbeidet som har eksistert i Trøndelag over lang tid, har bidratt til å gjøre HASUT til en arena for kommunikasjon, samordning, ideutveksling og igangsetting av utviklingsaktiviteter/-prosjekter.

Organisering av "HASUT" i forhold til prosjektet "Ny forvaltningsmodell havbruk".

HASUT-prosjektet har bestått av prosjektet "Ledelse og samordning" og delprosjekter. I tillegg til "Ny forvaltningsmodell havbruk" og delprosjektene "Arealdata", "Bonitetskartlegging", "Samlokalisering" og "Havbruk 2010", ble det igangsatt to andre "delprosjekt". Dette var "Nye marine grunnkart" og "Forholdet mellom taskekrabbe og blåskjell dyrking".

Mer informasjon om HASUT og resultatene fra delprosjektene finnes i "Hovedrapporten for HASUT-prosjektet" av november 2004.

1.8.1 Synergieffekter i forhold til øvrige HASUT-prosjekter.

For de fleste delprosjektene i HASUT, er det blant annet oppnådd følgende synergieffekter i forhold til Ny forvaltningsmodell havbruk:

Arealprosjektet: Kartleggingen av fiskeressursene har hatt bruksverdi for forvaltningsprosjektet. Gjennom denne omfattende kartleggingen har regionkontoret fått oppdatert informasjon om fiskeriinteressene i Trøndelagsfylkene. Denne informasjonen har både alene og i den grad den er benyttet gjennom kommunenes arealplanlegging, bidratt til avklaringer av oppdrettsetableringer.

Bonitetsprosjektet har bidratt med ny og viktig kunnskap til forvaltningsprosjektet. Gjennom to temadager (våren 2003 og 2004) har prosjektleder for Bonitetsprosjektet og Aqua Kompetanse AS v/Otto Sandnes presentert resultater og erfaringer etter hvert som de har blitt systematisert. Også andre med interesse i denne typen kunnskap har vært invitert til samlingene, blant annet Mattilsynet, Fylkesmannen, oppdrettskonsulentene og flere fra lokale fiskehelsetjenester.

Samlokaliseringsprosjektets resultater om smitteforhold og risiko for smitte har også bidratt til at forvaltningen har fått stor nytte av resultatene og erfaringene derfra. Prosjektet har dessuten medført en tettere dialog med brukerne, blant annet i forhold til resultater fra ILA-analyser på blåskjell, strøm – og oksygenmålinger og driftstekniske problemstillinger.

Havbruk 2010 har gitt en oversikt over den samlede biologiske produksjonskapasiteten for havbruk i Trøndelag fordelt på områder, samt aktuelle begrensninger og flaskehalsen i forhold til å kunne ta i bruk dette potensialet. Sammenholdt med resultater fra de øvrige delprosjektene vil dette være nyttig informasjon for den fremtidige havbruksforvaltning i regionen.

Gjennom prosjektet **Nye marine grunnkart** er det startet et viktig arbeid med å definere behovet for å utarbeide oversikter over data og informasjon som vil være nyttig å få utviklet for flere områder langs kysten, spesielt i bruk for kystsonoplanleggingen og forvaltningen for av våre kystområder.

Prosjektet **Forholdet mellom taskekrabbe – skjelloppdrett** ble satt i gang for å etablere kunnskap om forholdet mellom taskekrabbe og skjellanlegg, for å bidra til bedre ressursutnyttelse og for å redusere arealkonflikter mellom krabbefiskere og skjelldyrkere. Prosjektet har vist at det er potensial for å utvikle samvirket mellom krabbefiskere og blåskjelldyrkere.

For øvrig har **HASUT-prosjektets** mål og intensjoner om å videreutvikle samhandling, samarbeid og partnerskap mellom ulike institusjoner og organisasjoner, fått stor betydning for det fremtidige arbeidet med utforming av rammebetingelsene for næringen. Dette vil også være et viktig virkemiddel for at Trøndelag fortsatt skal kunne ha en ledende stilling i utviklingen av næringen. Samlet sett vil tilføring av ny og bedre kunnskap til bruk i forvaltningen medføre større trygghet for de avgjørelser som skal tas i forvaltningen generelt og i saksbehandlingen spesielt, og dermed, i mange tilfeller raskere og kvalitetsmessig bedre avgjørelser.

2.0. MÅLOPPNÅELSE

2.1. Prosjektervaluering

Det har hele tiden vært viktig å dokumentere resultatene og virkningene av prosjektet gjennom en grundig evaluering. Styringsgruppa utarbeidet tidlig en evalueringsplan som skulle danne grunnlaget for denne evalueringen.

I utgangspunktet var reduksjon av tidsbruken på søknadsbehandlingen det viktigste med prosjektet. Styringsgruppa klargjorde tidlig at en effektivisering må innebære at kvaliteten på vedtakene opprettholdes samtidig som innsatsen i form av saksbehandlingstid reduseres. For å sikre at målsettingen ble nådd, samtidig med at kvaliteten på saksbehandlingen ble opprettholdt, ble et eksternt konsulentfirma bedt om å gjøre en følgeevaluering av prosjektet. Dette konsulentfirmaet så seg likevel ikke i stand til å foreta en slik evaluering, og styringsgruppa bestemte derfor at det skulle utarbeides en egen evalueringsplan for prosjektet. Planen ble forankret i styringsgruppa, slik at ei samlet styringsgruppe har stått bak samtlige evalueringer som er gjennomført i prosjektperioden. Evalueringsplanen ble oversendt Fiskeridepartementet, slik at evalueringen skulle skje i tråd med departementets intensjoner.

Det har blitt gjennomført ulike evalueringer underveis og mot avslutningsperioden rettet mot følgende hovedområder:

- Gir den nye modell kortere saksbehandlingstid? (Måling av saksbehandlingstid, brukerundersøkelser, egne evalueringer av styringsgruppa og saksbehandlerforum)
- Vurderinger av den faglige kvaliteten på vedtakene (stikkprøver, brukerundersøkelser)

2.2. Redusert saksbehandlingstid med ny forvaltningsmodell

Oppsummeringen viser at resultatmålene om redusert saksbehandlingstid er nådd. Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig saksbehandlingstid (etter kommunal behandling) for alle delegerte, kurante saker som er blitt behandlet etter prosjektets oppstart. Den siste statistiske perioden valgte vi å avslutte 30.9.2005 for å få tid til å bearbeide dataene som skulle presenteres i sluttrapporten. Målet om redusert saksbehandlingstid var uansett allerede oppnådd.

Tabell I Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle delegerte, kurante saker i ulike måleperioder ³:

01.04.03- 30.09.03	01.10.03 – 31.03.04	01.04.04 - 31.08.04	01.09.04 - 31.12.04	01.01.05 - 31.03.05	01.04.05 - 30.09.05
20 <i>måneder</i>	2,5 måned	1 måned 16 dager	1 måned 17 dager	1 måned 13 dager	1 måned 15 dager

Det foreligger ikke måling av saksbehandlingstiden før prosjektet ble satt i gang. For å få et sammenligningsgrunnlag, ble det imidlertid foretatt en oppsummering av restansen som ble overtatt da utprøvingen av den nye saksbehandlingsmodellen skulle begynne. I april 2003 overtok Fiskeridirektoratet 151 saker som omfattes av prosjektet. Det vil da si at *en sak er en søknad per lokalitet*. Disse søknadene resulterte i 270 ulike vedtak. Når det gjelder søknader om anlegg for laks/ørret, vil det variere hvor mange vedtak som blir gjort per lokalitetssøknad. Det er som regel flere søkere/konsesjoner per lokalitet, og dette medfører ofte at en må fatte flere vedtak på en og samme lokalitet. Siden det vil være stor variasjon med hensyn til hvor mange vedtak som fattes per søknad om laks/ørret, er det saksbehandlingstid per antall lokalitetssøknader som det vises til i denne rapporten.

Disse 151 sakene hadde ikke kommet like langt i saksbehandlingen: Noen var til kommunal behandling, noen hos sektormyndighetene, mens andre var klare for sluttbehandling etter oppdrettsloven. Så godt som alle disse sakene, og i tillegg øvrige, nye saker som var kommet inn innen 01.04.2003, ble likevel ferdigbehandlet innen 01.10.2003. Opptellingen viste da en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på ca 20 måneder, målt fra komplett søknad og etter kommunal behandling er mottatt, til endelig vedtak var fattet.

Etter at etaten hadde behandlet den søknadsporteføljen som ble overtatt 1 april 2003, ble nye søknader behandlet meget raskt. I april 2004 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for de delegerte, kurante oppdrettssøknadene kommet ned i 2,5 måneder. Nedgangen i saksbehandlingstid fortsatte etter dette.

I Tabell II er det satt opp en oversikt over antall kurante saker som er behandlet i de ulike periodene. Den første perioden tar utgangspunkt i tidspunktet for når det første resultatmålet skulle være nådd (et år etter oppstart). Her fremkommer også hvor stor andel av sakene som er behandlet innen henholdsvis tre og to måneder.

Et av prosjektets resultatmål var at saksbehandlingstiden i siste halvdel av 2004 i gjennomsnitt skulle være mindre enn to måneder. I og med at prosjektperioden ble utvidet slik at modellens virketid ble i samsvar med den planlagte tidsbruken (3 år), vil dette resultatmålet gjelde også for siste halvdel av 2005. Men målet ble altså nådd lenge før, allerede i prosjektets tidlige fase. Det er bare et fåtall delegerte saker som har hatt lengre saksbehandlingstid enn 2 måneder.

³ En måned = 30 dager.

Tabell II. Viser antall delegerte, kurante saker behandlet i periodene, samt andel saker behandlet innen hhv 3 og 2 mnd i periodene. 1 sak er det samme som 1 lokalitets søknad. Hver søknad kan resultere i flere vedtak (antall vedtak i parentes).

	01.04.04 - 31.08.04	01.09.04 - 31.12.04	01.01.05 - 31.03.05	01.04.05 - 30.09.05
Antall saker behandlet (totalt antall vedtak ⁴)	25 (40)	23 (37)	11 (34)	30 (99)
Andel saker behandlet innen 2 mnd	84 %	73,9 %	91 %	80 %
Andel saker behandlet innen 3 mnd	92 %	91,3 %	91 %	90 %

Øvrig saksbehandling i perioden, og altså utenom prosjektet, har omfattet saker som vanligvis ikke innebærer særlovstillatelser fra andre sektormyndigheter (ny konsesjonstildeling laks/ørret, omdisponeringssøknader på godkjente laks/ørret-lokaliteter, konkurssaker osv). Disse sakene er det ikke ført statistikk på, men utgjør et betydelig mengde når det gjelder antall vedtak.

⁴ Det vil ofte være slik at det fattes mer enn ett vedtak per søknad på lakselokaliteter fordi det gjerne er flere søkere (konsesjonsinnehavere) per søknad. Tallene i parentes viser at antall vedtak som fattes per søknad vil variere mye avhengig av hvor mange søkere det er per lokalitet osv.

2.3. Saksbehandlingstid i Trøndelag og landet forøvrig

Etter prosjektstart har det skjedd en del endringer som kan være delforklaringer i forhold til resultatet i prosjektet. Det gjelder blant annet:

- Opprettelsen av Mattilsynet
- Opprettelsen av en del nye kommunale havnestyrer
- Færre søknader (for eksempel et betydelig mindre antall skjellsøknader)

Effektene av dette antas å være ganske lik i hele landet. Det har derfor vært nødvendig med en sammenligning av saksbehandlingstid i de andre regionene.

2.3.1. Saksbehandlingstid i øvrige regioner

I forbindelse med lovprosjektet "Ny havbrukslov" ble det i begynnelsen av 2004 sendt ut en spørreundersøkelse til Fiskeridirektoratets regionkontorer, hvor blant annet spørsmålet om gjennomsnittlig saksbehandlingstid ble tatt opp. Resultatet fra denne undersøkelsen viser at saksbehandlingstiden varierer fra ca 8 måneder til 18 måneder i de ulike regionene, inklusive kommunal behandling (Trøndelag er ikke med i denne vurderingen). Hvor mye hver enkelt etat (Kommunene, Kystverket, Mattilsynet og Fylkesmannen) bruker på saksbehandling, varierer også. En del av vurderingene er basert på anslag de siste 2 årene eller mer, mens andre har brukt tall fra søknadsdatabaser. I gjennomsnitt for landet gir det en saksbehandlingstid på ca 13 måneder (utenom Trøndelag). Ser en bort i fra kommunal behandling, som i snitt antas å ta 3 - 4 måneder, vil det si ca 9 - 10 måneders saksbehandlingstid.

For å få et visst inntrykk av om hvordan det stod til med saksbehandlingstiden i de 6 øvrige regionene ved prosjektavslutning, foretok region Trøndelag en spørreundersøkelse i januar 2006.

Fiskeridirektoratets regionkontorer ble igjen bedt om å vurdere saksbehandlingstida, men denne gang for oppdrettssaker behandlet i 2004 og 2005. For å få et så godt sammenligningsgrunnlag som mulig, ble alle bedt om å vurdere på samme måten: Fra søknaden er komplett og kommunal behandling foreligger, til endelig vedtak går ut fra Fiskeridirektoratet. Det er ikke oppgitt hvor mange saker som er behandlet disse årene. En region har oppgitt at settefisk og havbeite ikke er regnet med, andre har ikke opplyst annet enn at det er totalt antall oppdrettssøknader som er behandlet de to årene det spørres om. Alle regionene er på forhånd gjort kjent med hvilke saker som er behandlet etter delegert myndighet.

Saksbehandlingstiden varierer mye, fra 1 måned til 18 måneder i enkeltsaker, etter at kommunal behandling er mottatt. I en del saker har det hastet med avgjørelsen, og sakene er derfor blitt prioriterte på bekostning av andre søknader. I snitt viser resultatet fra undersøkelsen at det fortsatt er en saksbehandlingstid etter kommunal behandling på 9 - 10 måneder i øvrige regioner i landet.

I flere regioner var søknadsmengden for noen år siden mye større enn nå, og mange mener dette har ført til noe kortere saksbehandlingstid etter hvert (jamfør antall skjellsøknader som er gått betydelig ned de siste årene). Samtidig må mange regioner forholde seg til mer enn ett fylkesmannsembete og flere havnedistrikt. Det nye er at samtlige av Fiskeridirektoratets regionkontorer dessuten må forholde seg til mange nye tilsynsdistrikt etter etableringen av Mattilsynet og til dets 3-nivå-organisering. Saksbehandlerne på distriktskontorene i Mattilsynet har med få unntak, tradisjonelt sett deltatt lite i saksbehandling av oppdrettssøknader. Fiskeridirektoratets regionkontor opplever ofte at denne situasjonen ikke har bidratt positivt med hensyn til å få ned saksbehandlingstiden. Nye oppgaver på kontrollsidan, innføring av IK Akvakultur og driftsplangodkjenning har dessuten medført at ressurser til saksbehandling i Fiskeridirektoratets regionkontorer ikke er blitt bedret de senere år.

Målingenes karakter gjør at det er vanskelig å operere med nøyaktige tall, men likevel kan det sies mye om nivået på saksbehandlingstiden. Dette kan derfor brukes som grunnlag for sammenligning med resultatene i Trøndelag. På tross av en antakelse om en viss nedgang i antall søknader, har ikke saksbehandlingstiden gått vesentlig ned når vi ser landet (unntatt Trøndelag) under ett.

2.4. Saksbehandlingstid ukurante saker

I perioden 1.04.2004 – 30.09.2005 mottok regionkontoret svært få saker som er definerte som ukurante. Frem til oktober 2005 har 16 slike saker blitt ferdigbehandlet. Samtlige av disse sakene ble definerte som ukurante på grunn av Kystverkets bestemmelser i lovverket om hva som er å anse som kurant og ukurant. Sakene ble derfor behandlet i Kystverket etter havne- og farvannsloven, mens region Trøndelag sluttbehandlet sakene i henhold til matloven og forurensningsloven. I snitt er saksbehandlingstid på disse sakene på litt over 4 måneder etter kommunal behandling (Kystverket finer det ikke riktig å prioritere slike søknader på bekostning av de langt flere andre saker). Til sammenligning har ca 90 søknader (som resulterte i 200 vedtak) vært behandlet som kurante i perioden april 2004 til oktober 2005. Da er eventuelle klagesaker (delegerte, kurante) holdt utenfor.

2.5. Saksbehandlingstid ikke-delegerte saker

Totalt dreier det seg om ca 30 saker i denne kategorien som er behandlet i perioden 1.04.2005 – 30.09.2005. Dette er hovedsakelig søknader om oppdrett på land (settefisk, kråkeboller mv) og FoU-søknader. I perioden 1.04.2005 – 30.09.2005 ble 14 av disse sakene ferdigbehandlet. Disse hadde da en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på litt over 21 måneder (etter kommunal behandling).

2.6. Bruk av saksbehandlerressurser i ny og gammel forvaltningspraksis

For å måle om modellen innebærer en reell effektivisering, er det nødvendig å fokusere på bruken av ressurser til saksbehandling. Det har imidlertid vist seg vanskelig å komme fram til eksakte tall for anvendte årsverk i de ulike etatene før prosjektstart. Samtidig gjør organisatoriske endringer, som opprettelsen av Mattilsynet, det mindre relevant å måle før - nå. En måling mot ressursbruken per søknad i resten av landet i dag, ville gi et bedre svar. En slik måling ville ikke bare kreve store ressurser i seg selv, men også innebære mange feilkilder knyttet til de ulike etaters og regioners måte å måle ressursbruken på. Vi har derfor valgt å måle ressursbruken i Fiskeridirektoratet region Trøndelag i perioden.

Den samlede innsatsen for de to prosjektmedarbeiderne på saksbehandling har i årene 2003 og 2004 ligget på omtrent 1 årsverk (kun til saksbehandling av delegerte/kurante saker). For Fiskeridirektoratet region Trøndelag, viser årsverkkartleggingene fra årene 2001, 2002, 2003 og 2004 at regionens *samlede ressursbruk* på saksbehandling har utgjort omlag 2 årsverk i perioden (et snitt på 2,15). Disse tallene omfatter alle typer saksbehandling, også saker som ikke er delegerte/kurante. Antall årsverk på saksbehandling i 2004 (1,96), var samlet sett på nivå med 2001 (1,84), men mindre enn antall årsverk som gikk med til saksbehandling i 2002 og 2003 (hhv 2,24 og 2,56). Den økte ressursbruken i 2002 og 2003 kan delvis knyttes til at prosjektmedarbeiderne var under opplæring hos hhv Fylkesveterinæren og Fylkesmannens miljøvernnavdeling. Denne opplæringen er tatt med under saksbehandling i årsverkkartleggingen. Videre overtok regionkontoret en stor saksportefølge ved prosjektstart, som det naturlig nok gikk med en betydelig andel årsverk for å behandle i 2003.

Fiskeridirektoratet region Trøndelag har dermed ikke brukt mer ressurser enn vanlig på saksbehandling i prosjektperioden. Utover den rene saksbehandlingen, har prosjektmedarbeidernes ressurser i stor grad gått med til å lede og administrere hver sine prosjekter, samt være tilrettelegger for opplæring og kompetanseheving av saksbehandlerforumets medlemmer og prosjektmedarbeidere ellers. Dette har vært en svært viktig ressursbruk i prosjektet, spesielt i de tidlige fasene av prosjektperioden.

Siden det ikke har vært konkludert med om modellen skal videreføres etter prosjektets slutt, har Mattilsynet og Fylkesmannens miljøvernnavdelinger i begge Trøndelagsfylkene brukt ressurser på å vedlikeholde sin kompetanse på saksbehandling. Kystverket behandler andre søknader av tilsvarende karakter og må uansett opprettholde kompetansen på saksbehandling. Det har også gått med en del tid til opplæring, møtevirksomhet, evaluering og rapportering hos alle involverte. Det blir imidlertid ikke riktig å ta dette med i ressursregnestykket, da slike aktiviteter hører til i prosjektperioden og ikke vil følge modellen inn i en eventuell permanent fase.

Fylkesmennene har vurdert alle sakene etter oppdrettsloven §5.3. Som følge av at Kystverket kom senere inn i prosjektet enn de øvrige deltakerne, ble det ikke gitt opplæring i forhold til saksbehandling etter havne- og farvannsloven i 2002. Opplæringen ble i stedet gitt i form av kvalitetssikring av saker fram til februar 2005. Mattilsynet har ikke hatt andre saker enn de ukurante og ikke-delegerte til behandling .

På denne bakgrunn kan det konkluderes med følgende: *Fiskeridirektoratet har ikke økt sin bruk av saksbehandlerressurser i løpet av prosjektet, og de andre etatene har spart ressurser ved å slippe å behandle de delegerte sakene i perioden. Konklusjonen blir dermed at modellen medfører sparte personellressurser, men det foreligger ikke tall på hvor store besparelsene er.*

2.7. Brukerundersøkelse

Brukernes oppfatning av den nye modellen ble undersøkt i form av brukerundersøkelse. Undersøkelsen ble gjennomført av Møreforskning. Oppdrettere og skjelldyrkere ble spurt om den nye modellen gjennom to spørreundersøkelser, en like etter at ordningen hadde begynt å gjelde (november – desember 2003) og en på slutten av den opprinnelige prosjektperioden (høsten 2004).

På bakgrunn av en momentliste fra Fiskeridirektoratet utarbeidet Møreforskning et spørreskjema som ble sendt ut til oppdrettere og skjelldyrkere i regionene. Spørreskjemaene ble i første omgang sendt ut til 97 selskaper eller personer og omfattet de som hadde hatt søknad til behandling i løpet av det siste året eller som hadde søknad inne til behandling på utsendelsestidspunktet. Etter to purrerunder kom det inn 40 svar (41%).

Omtrent halvannet år etter at delegering av særlovene trådd i kraft, sendte Møreforskning ut en ny spørreundersøkelse. Spørreskjemaet var noe modifisert i forhold til første runde, og hensikten med andre runde var å se om holdningene til prosjektet hadde endret seg i løpet av den tiden prosjektet hadde pågått. I denne fasen ble spørreskjemaet sendt til 57 selskaper. I denne fasen ble det sendt ut en skriftlig purring, samt at utsendelsen ble fulgt opp med en telefonisk purring. I andre runde av undersøkelsen svarte over halvparten (54%).

I det følgende vil en del resultater trekkes frem. For mer utfyllende beskrivelse av gjennomføring av undersøkelsen, spørreskjema samt resultater vises til midtveisrapporten "Brukerundersøkelse blant fiskeoppdrettere og skjelldyrkere i Trøndelag" og sluttrapporten "Enklere saksbehandling?".

2.7.1. Oppsummering av hovedfunn fra spørreundersøkelsene

2.7.1.a. Brukernes kontakt med Fiskeridirektoratet

Det er store forskjeller i hva slags type kontakt brukerne har hatt med Fiskeridirektoratet etter 1. april 2003. Det er en tydelig tendens i hele spørreundersøkelsen at brukernes oppfatning av ulike aspekter ved Fiskeridirektoratets tjenester og prosjektet "Ny forvaltningsmodell havbruk" er bedre jo større omfanget av kontakten med Fiskeridirektoratet er. Et tydelig hovedtrekk i materialet er imidlertid at laks og ørretprodusenter har hatt mer omfattende kontakt med Fiskeridirektoratet enn oppdrettere av marine arter. Sistnevnte har på sin side hatt mer kontakt enn skjelldyrkere.

Undersøkelsen tyder på at "Ny forvaltningsmodell" har bidratt til at brukerne føler at de møter "en mer enhetlig og effektiv stat" fordi de slipper å forholde seg til mange etater. Denne oppfatningen har blitt mer utbredt fra fase 1 til fase 2 i brukerundersøkelsen. I fase 2 av brukerundersøkelsen ble det også gjennomført telefonintervjuer med representanter for selskaper som hadde oppdrettsvirksomhet i flere regioner enn Trøndelag. Deres tilbakemeldinger tyder på at prosjektet "Ny forvaltningsmodell havbruk" har bidratt til både en raskere og mer samordnet forvaltningspraksis sammenlignet med andre regioner. *Søknadsprosessen er blitt mer forutsigbar og forenkelt med bare en etat og en saksbehandler å forholde seg til.*

2.7.1.b. Søknadsprosessen – inkludert søknadsbehandlingstid

Brukerne har i hovedsak hatt en positiv oppfatning av søknadsprosesser de har vært involvert i. Holdningen til saksbehandlingstiden er gjennomgående negativ. De fleste brukerne mener at saksbehandlingstiden er for lang. Det er en markant forskjell mellom de som har hatt jevn kontakt med Fiskeridirektoratet angående nye/eksisterende lokaliteter i perioden, og de som har hatt ingen eller kun sporadisk kontakt. Dette tyder på at "Ny forvaltningsmodell havbruk" har bidratt til å redusere den faktiske saksbehandlingstiden. Denne tendensen ble forsterket i evalueringens andre fase. Selv om det har skjedd en vesentlig forbedring, er brukerne tydelig på at Fiskeridirektoratet fremdeles har et klart forbedringspotensial på dette området.

2.7.1.c. Forskjeller i forvaltningspraksis mellom regionene

Som en del av brukerundersøkelsen fase 2 ble det gjennomført telefonintervjuer med oppdretterne med virksomhet i flere regimer enn Trøndelag. Tilbakemeldingene tyder på at det er vesentlige forskjeller i forvaltningspraksis mellom regionene på en rekke områder. En fellesnevner for disse forskjellene er at Fiskeridirektoratet region Trøndelag tradisjonelt har praktisert regelverket strengere enn Fiskeridirektoratet i en del andre regioner.

2.8. Faglig evaluering – en metodisk utfordring?

Fra begynnelsen av 1990-tallet hadde det etablert seg en praksis blant oppdretterne i Trøndelag med generasjonsatskilt drift og smittehygieniske enheter innen laks- og ørretoppdrett. I tillegg har Mattilsynet (tidligere fylkesveterinæren) utøvd en nokså streng praksis med hensyn til å vurdere strømverdier, avstandskrav mv.

Siden praksis varierer stort fra region til region har det vært en vanskelig oppgave å finne en metode å kontrollere "kvaliteten" vedtakene på. Det er tydelig at manglende retningslinjer på mange områder medfører ulik praksis. Når det gjelder forurensningsloven, har en i prosjektet sett at Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkesmannen i Møre og Romsdal opererer med ulike "tommelfingerregler" for gode verdier på overflatestrøm på lokaliteter.

I tillegg utvikler forvaltningspraksis seg underveis i prosjektet. Et eksempel på dette er at det i løpet av prosjektperioden kom en veileder fra Mattilsynet, med anbefalte avstander mellom ulike oppdrettsanlegg. Det ville derfor vært ikke være riktig om Fiskeridirektoratet region Trøndelag skulle legge til grunn en forvaltningspraksis som ikke lengre var gjeldende. Det er kjent at det er forskjellig praktisering på landsbasis hos de ulike etatene.

Forvaltningsprosjektet er ikke arena for å rette på slik forskjellsbehandling, men resultatene fra undersøkelsene kan brukes av de ulike etatene til å få på plass en mer lik praksis. Samtidig har styringsgruppa vært opptatt av hvordan prosjektledelsen skulle foreta en objektiv sammenligning for å se om vedtakene og vilkårene i prosjektet ikke var til vesentlig forskjell fra gjeldende praksis. Stikkprøvemethoden ble derfor valgt som den viktigste metoden for å sammenligne forvaltningspraksisene.

Samtlige vedtak i prosjektperioden har dessuten vært oversendt sektormyndighetene til orientering. Det har derfor vært opp til disse etatene å ta opp saker som de mener etaten har behandlet feil. Styringsgruppa har vært arena for å kunne ta opp uenigheter om slike vedtak. Fiskeridirektoratet har ikke fått tilbakemelding fra de andre sentrale, regionale sektormyndighetene om at behandlingen har ligget på feil nivå i prosjektperioden.

2.9. Om stikkprøver som metode

Allerede da styringsgruppa besluttet å gjennomføre disse stikkprøvene var det klart at det ville oppstå et metodisk problem. På grunn av ulik praksis på landsbasis mellom hver etat var det ikke forventet at konklusjonene ville være identiske. En ville likevel få en viss pekepinn på hvorvidt vedtak fattet av Fiskeridirektoratet region Trøndelag var gode nok. Etaten som skulle ta stikkprøver fikk oversendt sakspapirer til en del saker, og ble bedt om å foreta en vurdering. De fikk ikke opplyst hvilken konklusjon Fiskeridirektoratet hadde kommet til i sin behandling.

2.9.1. Stikkprøver etter forurensningsloven

Fylkesmannen i Møre og Romsdal ble forespurt om de hadde mulighet til å ta stikkprøver av 23 saker. Søknadene ble oversendt i tre puljer i løpet av 2004. Vurderingene viste en del variasjon. Noe ble sett på som uvesentlig, andre som mer markante forskjeller. Undersøkelsen viste for eksempel at Fylkesmannen ga permanente tillatelser med oppfølging av B-undersøkelser (tidligere kalt MOM-B). Fiskeridirektoratet region Trøndelag har tidligere hatt en praksis med å gi tillatelser midlertidig når det for eksempel har vært nødvendig å kreve slike B-undersøkelser. Dette fordi Fiskeridirektoratet fant det enklere å håndtere krav om B-undersøkelser dersom tillatelsene var midlertidige. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har heller vurdert å trekke tilbake en (permanent) tillatelse dersom B-undersøkelsen viser seg å ikke være tilfredsstillende. I henhold til dagens driftsforskrifter (*innført fra 1.1.05*) vil slike

undersøkelser være standard krav til oppfølgingen av driften på en lokalitet. Da vil også begrunnelsen for å vurdere midlertidige tillatelser falle bort.

Det viste seg at for fire av sakene hadde Fylkesmannen i Møre og Romsdal og Fiskeridirektoratet kommet til veldig ulike konklusjoner (se Vedlegg I). For å undersøke om dette skyldtes regionale forskjeller ble disse sakene oversendt Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag for ytterlig en vurdering og kvalitetssjekk. Selv om disse to etatene sannsynligvis kjente konklusjonen på flere av vedtakene, ettersom de hadde fått kopi av tillatelser eller avslag, ble de bedt om å foreta en uavhengig vurdering. Resultatene etter denne ekstrarunden, viste at Fiskeridirektoratet i hovedsak var på linje med fylkesmennene i Nord- og Sør-Trøndelag i sine vurderinger. Ut i fra dette må konklusjonen bli at forskjellene kan tilskrives "kulturforskjeller" mellom regionene, og ikke mellom forvaltningsetatene som sådan.

2.9.2. Stikkprøver etter matloven

Mattilsynet region Trøndelag, Møre og Romsdal ble forespurt om de hadde mulighet til å ta stikkprøver av 19 saker. Søknadene ble oversendt i mai 2005. Vurderingene er gjort av ansatte ved Mattilsynets distriktskontorer i Hitra & Frøya, Fosen og Namdal.

Vurderingene viste variasjon i 5 av 19 saker i forhold til Fiskeridirektoratets konklusjoner (se Vedlegg II). Dette er likevel å betrakte som uvesentlige forskjeller, og ble vurdert slik at det ikke var nødvendig med noen ekstra sjekk tilsvarende som for stikkprøvene etter forurensningsloven.

2.9.3. Stikkprøver etter havne- og farvannsloven

Kvalitetssikringen av vedtakene fra Kystverkets side varte, som tidligere nevnt, i omtrent halvannet år fra prosjektets oppstart. Fiskeridirektoratet fikk ingen merknader til ordlyden i vedtaksforslagene i denne perioden (kun noen kommentarer til vedtaksmalen som ble brukt). På bakgrunn av dette så ikke styringsgruppa det som nødvendig å ta samme runde med stikkprøver som etter Forurensningsloven og Matloven. Det har heller ikke i denne siste perioden kommet merknader fra Kystverket til vedtakene.

2.10. Prosessevaluering

2.10.1. Styringsgruppa

I henhold til prosjektets evalueringsplan, skulle styringsgruppa med jevne mellomrom foreta en gjennomgang av sitt eget arbeid som deltagere i styringsgruppa, samt evaluering av prosjektets framdrift. Den første egevalueringen ble gjennomført høsten 2003, og høsten 2004 ble en ny, men kortere evaluering foretatt. Gjennom et brev fra Fiskeridirektoratet, Kyst- og havbruksavdelinga i februar 2005, ble styringsgruppa bedt om å komme med en evaluering av måloppnåelsen for prosjektet. Med bakgrunn i denne henvendelsen utarbeidet styringsgruppa et notat våren 2005. Notatet hadde følgende konklusjoner:

- Siden prosjektet startet, er det en tydelig nedgang i saksbehandlingstiden
- Av de brukerne som står for flest søknader og har størst næringsmessig betydning, lakseoppdretterne, er oppslutningen om den nye modellen overveldende.
- Det er tydelig at kvaliteten på vedtakene fattet av Fiskeridirektoratet region Trøndelag ligger på et faglig godt nivå. Dette er synliggjort både gjennom tilbakemeldinger i styringsgruppa og gjennom de undersøkelserne som er gjort for å kvalitets sikre vedtakene.
- Saksbehandlerne i Fiskeridirektoratet har uttrykt at de er positive til den nye modellen og finner arbeidsformen mer spennende og utfordrende enn tidligere praksis.
- Styringsgruppa antar at det samlede behov for saksbehandlingsårsverk i prosjektperioden vurderes til å være det samme som etatene brukte før prosjektperioden. Gevinsten ligger i vesentlig raskere og mer helhetlig saksbehandling som beskrevet foran.

2.10.1.a. Evaluering av styringsgruppens medlemmer våren 2005.

Den siste egevalueringen av styringsgruppa ble gjennomført våren 2005. Alle medlemmene i styringsgruppa, med unntak av observatørene, ble evaluert individuelt. De kunne velge mellom å bli intervjuet av prosjektleder eller sende inn egne innspill.

Fra denne evalueringsrunden kan det trekkes frem følgende synspunkter:

- Om styringsgruppa:
Styringsgruppa har fungert godt. Samtlige etater peker på at usikkerhet og manglende avklaringer tidlig i prosessen preget arbeidet i gruppa. Delegeringene kom på plass senere enn planlagt. Kystverket ble også "kastet" inn i prosjektet, og det har preget arbeidet i gruppa og prosjektet. Etter at avklaringer med hensyn til delegeringer og deltakelse ble foretatt, har det vært en god dialog og åpen og konstruktiv prosess i det videre prosjektarbeidet.
- Om prosjektet:
Det er stor enighet om at prosjektets målsettinger med hensyn til redusert saksbehandlingstid er oppnådd. Flere av etatene har bemerket at arbeidsdelingen kanskje ikke har vært tydelig nok. Kystverket var i utgangspunktet ikke med i forarbeidene til prosjektet. Det har tatt lang tid å få til en enighet om hvordan saksbehandlerne i Fiskeridirektoratet region Trøndelag skulle utføre sin saksbehandling i henhold til delegeringsvedtaket, og før det ble en avklaring i forhold til begrepet kurante/ukurante saker. Kystverket mener det ikke er problemer med arbeidsdelingen så lenge den er innordnet i henhold til delegeringen, på samme måte som overfor de lokale havnedistriktene som har tilsvarende behandling av oppdrettssaker.

- Om veien videre:

De fleste etatene er positive til en videreføring i en eller annen form. Flere trekker imidlertid frem utfordringen med å eventuelt skulle overføre modellen til resten av landet. Det pekes blant annet på kulturforskjeller med hensyn til samarbeidsklima etatene i mellom. Veien videre er også avhengig av hva som skjer med arbeidet med selv bærende forskrifter etter forurensningsloven, innføring av tidsfrister i saksbehandlingen etter akvakulturloven, mv.

Kystverket er mer usikker på om modellen bør videreføres, men peker på at det uansett må tas tak i tregheten i saksbehandlingen i de enkelte etatene. Kystverket behandler langt flere andre saker av tilsvarende karakter, og fagkompetansen/fagområdet må derfor opprettholdes. Prosjektets delegering etter havne- og farvannsloven tilsvarer lokale havnedistrikters myndighet i tilsvarende saker og Kystverket har derfor ikke hatt innvendinger til videreføring av prosjektet.

Fiskeridirektoratet region Trøndelag mener at det er beklagelig at delegeringsvedtaket ikke har vært mer tilpasset intensjonen med prosjektet, og slik at den delegerte myndigheten også omfatter myndigheten til å vurdere også de såkalte "tvilsomme" sakene.

Prosjektets organisering vil neppe gå ut over fagkompetansen/fagområdet i Mattilsynet, siden distriktskontorene, med få unntak, tradisjonelt har deltatt lite i denne type saksbehandling.

Miljøvernavdelingene har hele tiden vært positive til å delta i det tidsavgrensede prosjektet. Da det likevel er meningen å innføre selv bærende forskrifter etter forurensningsloven i løpet av nærmeste fremtid, har en midlertidig videreføring av modellen vært godt mottatt.

2.10.2. Saksbehandlerforum

Saksbehandlerforumet (SBF) har fungert som en arbeidsgruppe i prosjektperioden. Gruppen har gjennomført 3 egevalueringer i prosjektperioden som ble avsluttet 31.12.2005. Den første evalueringen ble foretatt i november 2003, den andre før jul i 2004 og den siste i desember 2005. Evalueringrunden i 2004 gikk i hovedsak på hvordan gruppa har fungert internt, mens den første og siste har vært tilpasset de spørsmålene som styringsgruppens medlemmer fikk. Synspunktene fra saksbehandlerne kan i hovedsak oppsummeres slik:

- Om saksbehandlerforumet (SBF):

Godt fungerende forum, både for dette prosjektet og eventuelt i fremtida med den tradisjonelle havbruksforvaltningen. Det har vært en fordel at gruppa har hatt faste deltakere, men at den samtidig har kunnet trekke inn andre ved behov. Møtefrekvensen har vært etter behov, men det er viktig at det ikke går for lang tid mellom hver gang forumet møtes.

SBF har vært viktig for faglige og prinsipielle avklaringer, samt for å sikre lik saksbehandling. Gruppen har også sørget for en god arbeidsfordeling med hensyn til de ulike typer saker. Når det gjelder intern kompetanseoverføring på fagfeltene dyrehelse og forurensning, har gruppa vært helt nødvendig.

- Om prosjektet:

Det var en fordel at prosjektet ble løsrevet fra HASUT, både budsjettmessig og i form av egen styringsgruppe. Men samordningen med HASUT og de andre delprosjektene har vært positivt for arbeidet med den nye forvaltningsmodellen, og ikke minst for det regionalpolitiske engasjementet som ble igangsatt for å få delegeringene på plass.

Særlig i begynnelsen var det et press på saksbehandlerne på grunn av nye fagfelt og nye bestemmelser å forholde seg til, samt det å være så å si eneste ansvarlige for det endelige vedtaket (med unntak av § 5.3 – vurderingene i oppdrettsloven). Etter hvert har en opparbeidet større trygghet, slik at dette presset har avtatt. Det er blitt mer interessant å jobbe når en kan se de ulike lovene og sakene under ett. Det har vært viktig å få tilført tilstrekkelig kompetanse på de delegerte områdene, slik at fagområdene skulle bli tilstrekkelig ivaretatt i den nye modellen. Dette har, sammen med arbeidet i SBF, ført til at etaten fremstår som mer konsekvent i saksbehandlingen. Kommunikasjonen med søkerne går bedre og raskere, slik at misforståelser

kan unngås og rettes opp på et tidligere tidspunkt enn før. Den reduserte saksbehandlingstiden har også ført til at en har god tid til kvalitetssikring av saker der det er nødvendig.

Forvirringen med hensyn til definisjonen av kurante/ukurante/ikke-delegerte saker, har tidvis preget arbeidet. Manglende opplæring fra Kystverket, uklarhet omkring Kystverket definisjon av begrepet ukurant/kurant samt liten nautisk kompetanse i vår etat, har medført en del usikkerhet i forhold til den delegerte myndigheten etter havne- og farvannsloven. En har imidlertid fått til en ordning som har fungert greit og uten at det har medført feil saksbehandling eller hatt betydning for resultatene i prosjektet.

Flere saker kunne med fordel vært delegert, for eksempel settefisk. Etaten har, eller har mulighet for å tilegne seg kompetanse på flere av de områdene hvor vi i dag ikke innehar dette (renseteknologi for eksempel).

- Om vegen videre:

Prosjektet er en suksess og bør videreføres både regionalt og nasjonalt. Det er uansett nødvendig at Fiskeridirektoratet region Trøndelag etat har kompetanse innen miljø, navigasjon og dyrehelse. Saksbehandlerne ser gjerne at flere saker blir delegert, og mener det er kunstig å dele opp slik det har vært gjort mellom delegerte og ikke-delegerte.

Flere er usikre på om delegering etter havne- og farvannsloven er nødvendig hvis ordningen blir videreført. Kystverket var i utgangspunktet ingen flaskehals. Samtidig har Fiskeridirektoratet ikke fått tilstrekkelig nautisk opplæring og måtte finne en ordning med Kystverket som ikke føles tilfredsstillende sammenlignet med de andre delegeringene. Det er behov for klarere retningslinjer på dette området dersom ordningen videreføres.

Det vil være behov for en tettere kontakt med Mattilsynet både når det gjelder forebyggende helse- og velferdsarbeid og tilsyn. Det er også viktig å delta på de arenaer som øvrige forvaltningsmyndigheter deltar på, for eksempel fagmøter med Statens Forurensningstilsyn (SFT), Mattilsynets "fiskeveterinærer" osv. Fiskeridirektoratet må dessuten bedre sin datateknologi for å kunne ivareta sin rolle i havbruksforvaltningen.

2.11. Evaluering av dataverktøy

Prosjektet "Ny forvaltningsmodell havbruk" har ikke hatt utvikling av IT som delmål, men det er nødvendig å peke på følgende forhold som har hatt betydning for prosjektutøvelsen :

- Ettersom selve saksbehandlingen er blitt mer effektiv, har behovet for gode elektroniske saksbehandlingsverktøy blitt mer tydelig. Det saksbehandlerne har opplevd av forsinkelser i arbeidet har nå i stor grad med saksbehandlingsverktøyet å gjøre.
- Gjennom arbeidet i prosjektet har det også blitt tydelig at de ulike etatenes mulighet til å kommunisere og utveksle for eksempel kart, registre og databaser elektronisk, er hindringer på veien for å oppnå en videre effektivisering. Som eksempel ville både Fiskeridirektoratet og Kystverket tjent på å kunne utveksle data elektronisk.
- De andre delprosjektene i HASUT, og særlig "Bonitetsprosjektet", har synliggjort muligheter for utvikling av nye marine grunnkart som vil kunne plassere fiskeri- og havbruk i tet når det gjelder elektronisk forvaltning. Mulighetene er til stede for å få et tredimensjonalt bilde av sjøområdene, karakterisering av bunnen (fjell, sedimenter, koraller eller tareskog), og etter hvert modellering av strømforhold.

3.0 KONKLUSJONER – OPPSUMMERING.

3.1. Om modellen:

- Prosjektet har oppnådd sine målsettinger om raskere saksbehandling og en bedre samordning og effektiv utnyttelse av offentlige ressurser.
- Brukerne (søkerne) føler de møter en mer enhetlig, effektiv og brukertilpasset stat. Det gir igjen en større forutsigbarhet for næringsutøverne i sin driftsplanlegging.
- Fiskeridirektoratet kan selv prioritere arbeidsinnsatsen, og er derfor ikke avhengig av andre etaters prioriteringer for å få behandlet sakene. Dette har medført en betydelig reduksjon i saksbehandlingstiden.
- Fiskeridirektoratet har ikke økt sin bruk av saksbehandlerressurser i løpet av prosjektet, og de andre etatene har spart ressurser ved å slippe å behandle de delegerte sakene i perioden. Konklusjonen blir dermed at modellen medfører sparte personellressurser, men det foreligger ikke tall på hvor store besparelsene er.
- Den nye modellen er mer faglig utfordrende for saksbehandlerne hos Fiskeridirektoratet, og de ser mer helheten i sakene.
- Stikkprøver og brukerundersøkelser tyder på at kvaliteten på saksbehandlingen er opprettholdt og brukervennligheten økt.
- Departementene har i stor grad kopierte hverandres delegeringsbrev. I prosjektperioden har en også erfart at prosjektet har hatt en del begrensninger med hensyn til at bare deler av virkeområdet er delegert, jamfør delegeringen etter havne- og farvannsloven (delegeringen har vært begrenset til å gjelde i saker der tillatelse vil bli gitt, eller der det er rimelig klart at tillatelse ikke vil bli gitt).

3.2. Om prosjektorganiseringen:

- Samarbeidet mellom de ulike sektormyndighetene er bedret, blant annet gjennom de jevnlige styringsgruppemøtene.
- Samarbeidet med HASUT og de øvrige delprosjektene har fått stor betydning for det fremtidige arbeidet med utforming av rammebetingelsene for næringen. Samlet sett vil tilføring av ny og bedre kunnskap til bruk i forvaltningen medføre større trygghet for de avgjørelser som skal tas i saksbehandlingen, og dermed raskere avgjørelser i mange tilfeller.
- Fra Fiskeridirektoratet region Trøndelag har det vært uttrykt et ønske om få vurdert om den delegerte myndigheten kan utvides til å omfatte de ikke-delegerte sakene. De øvrige sektormyndighetene har ikke ønsket dette. Det er blant annet knyttet en del usikkerhet omkring manglende kompetanse på en del av fagområdene som ønskes delegert, og om hvordan en kan opprettholde nødvendig oppdrettsfaglig kompetanse på særlovsområdene dersom ytterligere myndighet delegeres. Sistnevnte vil måtte avklares fordi sektormyndighetene uansett har en beredskaps- og tilsynsrolle innen forurensning (Fylkesmannen) og helse/velferd/miljø (Mattilsynet).
- Det har vært vanskelig å evaluere prosessen i og med at ingen av statsetatene har hatt systematiske målemetoder for saksbehandlingstid.

4.0 VIDEREFØRING – STYRINGSGRUPPAS ANBEFALING

For å få en reell erfaring med prosjektet og samordning av vedtakskompetansen slik prosjektet har vært organisert, anbefaler styringsgruppa en videreføring av forvaltningsmodellen som en del av det ordinære saksbehandlingssystemet for behandling av søknader om etablering av akvakultur-/oppdrettsanlegg i Trøndelag. Det er delte meninger om hvor lenge modellen bør videreføres, og hvilken avgrensning det bør være på de delegerte myndighetsområdene.

Styringsgruppa er enige om at en videreføring bør skje under følgende forutsetninger:

- Forvaltningsmodellen bør videreføres i minimum 1 år i Trøndelag. For region Trøndelag sin del bør dette skje med de samme saksbehandlingsressurser som ved prosjektstart.
- En kjenner til at det vurderes å innføre et system med tidsfrister for behandling av søknader om etablering av akvakulturanlegg. Det anbefales at en samtidig kan få prøvd ut modeller med tidsfrister som referanse i andre regioner. Da kan en lettere sammenligne ressursbruk og saksbehandlingstid mellom de ulike ordningene.
- Fiskeridirektoratet region Trøndelag har ikke økt sin bruk av saksbehandlerressurser i løpet av prosjektet, og de andre etatene har spart ressurser ved å slippe å behandle de delegerte sakene i perioden. Konklusjonen blir dermed at modellen medfører sparte personellressurser, men det foreligger ikke tall på hvor store besparelsene er.
- Det er likevel viktig å erkjenne at en eventuell innføring av modellen i andre regioner *kan* medføre et behov for å tilføre ekstra personellressurser for å ivareta behovet for tilfredsstillende kompetanse på de delegerte fagområdene.
- En eventuell innføring av selv bærende forskrifter etter forurensningsloven gjør at det er behov for å vurdere om det vil være hensiktsmessig å videreføre den delegerte myndigheten på dette fagområdet. Blant annet må tilsynsrollen og –ansvaret avklares. Inntil en slik forskrift foreligger, bør modellen i sin helhet videreføres.
- Erfaringen viser at det er en del begrensninger med de delegeringer som er gitt av de ulike departementene. For å få til en smidigere saksbehandling, er det behov for å se på om det bør gjøres endringer av den delegerte vedtaksmyndigheten som er gitt etter de ulike særlovene, samt å se om det er naturlig med et utvidet virkeområde (flere delegeringer). Samtidig må det klarlegges hvor det er behov for å tilføre kompetanse ved eventuelle utvidete myndighetsområder.
- Det vil være behov for å se nærmere på håndteringen av klagesaker i klageinstansene, blant annet hvilket nivå som skal være klageinstans i Mattilsynet. Klare rutiner for dette må utarbeides.
- Ordningen med saksbehandlerforumet (SBF) og styringsgruppa videreføres (sistnevnte som mindre formelt forum, ikke prosjektorientert, mer som et saksbehandlingsforum på regionalt nivå).

LITTERATURLISTE.

- 1 *Brukerundersøkelse blant fiskeoppdrettere og skjelldyrkere i Trøndelag – Midtveisevaluering av brukernes oppfatning av prosjektet "Ny forvaltningsmodell" i regi av Fiskeridirektoratet region Trøndelag (Lars J. Halvorsen og Johan Barstad, Høgskulen i Volda/Møreforsking Volda, 2004).*
- 2 *Enklere saksbehandling? Evaluering av brukernes oppfatning av prosjektet "Ny forvaltningsmodell" i regi av Fiskeridirektoratet region Trøndelag (Lars J. Halvorsen og Johan Barstad, Høgskulen i Volda/Møreforsking Volda, 2005).*
- 3 *HASUT Hovedrapport (Jan Henrik Sandberg, 2004).*
- 4 *Arealprosjektet – sluttrapport (Kari Helene Bachke Andresen, 2004).*
- 5 *Bonitetsprosjektet – sluttrapport (Per A. Andersen og Aqua Kompetanse v/Otto Sandnes, 2004).*
- 6 *Samlokaliseringsprosjektet – sluttrapport (Ellen Malèn Hoel, 2004).*
- 7 *Havbruk 2010 – sluttrapport: Trøndelags havbrukspotensial – kartlegging og vurdering av utfordringer (KPMG Senter for havbruk og fiskeri, 2004).*
- 8 *Nye marine grunnkart – sluttrapport (Kari Helene Bachke Andresen, 2004).*
- 9 *Forholdet mellom taskekrabbe og blåskjellanlegg - sluttrapport (Møreforsking Ålesund AS v/Astrid Woll, 2004).*

VEDLEGG I.

Oppsummering av fire (4) saker hvor Fiskeridirektoratet region Trøndelag og Fylkesmannen i Møre og Romsdal kom til svært forskjellige konklusjoner. Disse fire sakene ble oversendt Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag for ytterligere vurdering.

Lokalitet	FIDIR	FM-MR	FM-ST	FM-NT
Kjærundet Søknad om permanent tillatelse for lokalitet som fra før var midlertidig for 24 000 m ³	Ut fra at tillatelsen er gitt midlertidig som smoltlokalitet for en generasjon (7 måneder) etter matloven, er tillatelsen etter forurensingsloven gitt permanent uten vilkår.	Permanent tillatelse med krav om oppfølging med MOM-B. Etter hvert utsett skal det gjennomføres MOM-B ved topp belastning eller like etter flytting av fisken.	Midlertidig for et utsett, med krav om MOM-B på full belastning, samt 2 og 4 mnd. etter flytting	Midlertidig for et utsett, med krav om MOM-B på full belastning samt 3-4 mnd. etter flytting
Hellfjorden⁵ Ny lokalitet for dyrking av blåskjell, produksjon inntil 150 tonn	Permanent tillatelse uten vilkår	Avslag	Midlertidig for 5 år. Krav om strømmålinger og videoovervåking av bunnsedimentene.	Midlertidig tillatelse (ikke gitt for hvor lang tid) med krav om strømmålinger
Markusøya Flytting mer enn 100 meter av eksisterende lokalitet. Tillatelsen er permanent uten krav om oppfølging for 20 000 m ³	Permanent tillatelse uten vilkår	Avslag	Midlertidig for et utsett, med krav om MOM-B ved maksimal belastning og 2 måneder etter utslakting.	Midlertidig tillatelse med krav om MOM-B 3-4 måneder etter utslakting.
Kvalholmen Ø Ny lokalitet, omsøkt volum er 36 000 m ³	Permanent tillatelse uten vilkår	Søknad om 36 000 m ³ blir avslått. Gir midlertidig tillatelse til 24 000 m ³ , med krav om MOM-B for hvert utsett, på topp belastning eller etter utslakting.	Permanent tillatelse uten vilkår.	Permanent tillatelse uten vilkår.

FM-MR = Fylkesmannen i Møre & Romsdal. FM-ST = Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. FM-NT = Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. FIDIR = Fiskeridirektoratet region Trøndelag

⁵ Da Fiskeridirektoratet behandlet søknaden var det ikke krav om strømmålinger for søknader på inntil 150 tonn i trøndelagsfylkene.

VEDLEGG II.**Oppsummering av vedtak for saker behandlet etter matloven av Fiskeridirektoratet region Trøndelag og Mattilsynet, juni 2005.**

Lokalitet og kommune	Søknaden gjelder	Art	Gjeldende volum	Omsøkt volum	Vedtak Fiskeridirektoratet	Vedtak Mattilsynet
Hamarskjæret, Hitra	Ny lokalitet	Torsk		12 000 m ³	Permanent.	Permanent.
Landvindshavn, Osen	Ny lokalitet	Torsk		12 000 m ³	Midl.o ₂ mål, MOM-B, krav om rapp fra fiskehelsetilsynet + div.	Perm, vilkår om overvåking bunn & fiskevelferd.
Djupvika, Fosnes	Ny lokalitet	Blåskjell		45 daa, 112 tonn	Permanent	Permanent
Fesund, Nærøy	Ny lokalitet	Blåskjell		35 daa, 100 tonn	Midlertidig NB! Pga marint vern	Permanent.
Neset, Nærøy	Ny lokalitet	Blåskjell		200 daa, 150 tonn	Midlertidig NB! Pga marint vern	Permanent.
Edøya, Vikna	Utvidelse av eksisterende lokalitet	Laks og ørret	24 000 m ³	36 000 m ³	Permanent	Permanent. MOM – oppfølging nødvendig.
Kråkholmen, Flatanger	Ny lokalitet	Laks og ørret		36 000 m ³	Permanent	Permanent.
Hallarvika, Hitra	Ny lokalitet	Laks og ørret		48 000 m ³	Avslag	Avslag.
Fugløya S, Snillfjord	Endring fra midlertidig til permanent tillatelse	Laks og ørret	36 000 m ³	36 000 m ³	Vi forlenget midlertidig tillatelse, lokaliteten trekkes inn etterpå. Klagesak til mattilsynet sentralt.	Permanent (m/forbehold om at opplysninger om strømforholdene er mangelfulle).
Aursøysva, Frøya	Utvidelse	Laks og ørret	20 000 m ³	32 000 m ³	Permanent	Permanent (hvis sm enhet som Værøya).
Gjelsøya, Hitra	Ny lokalitet	Laks og ørret		36 000 m ³	Permanent	Permanent.
Bessakerholmen, Roan	Utvidelse	Laks og ørret	24 000 m ³	48 000 m ³	Midlertidig for tre år for 36000m ³ . Krav om O ₂ -målinger, MOM-B og rapport fra fiskehelsetilsyn	Avslag (savner oppl om fiskehelse/-velferd, dårlig strømbilde, negative MOM-undersøkelser)

Vedlegg II forts.

Lokalitet og kommune	Søknaden gjelder	Art	Gjeldende volum	Omsøkt volum	Vedtak Fiskeridirektoratet	Vedtak Mattilsynet
Tistelen, Leka	Ny lokalitet	Laks og ørret		36 000 m ³	Permanent	Permanent (hvis samme enhet Jacobsteinvika).
Slokkholmen Ø, Leka	Endring fra midlertidig til permanent tillatelse	Laks og ørret	48 000 m ³	48 000 m ³	Permanent	Mangler strømmålinger + div, kan ikke konkludere på saksbeh.tidspunktet.
Sandhalsen N, Leka	Ny lokalitet	Laks og ørret		36 000 m ³	Permanent	Permanent.
Oddneset, Nærøy	Utvidelse	Laks og ørret	12 000 m ³	36 000 m ³	Permanent	Permanent , men må følge opp tilveksten, ellers tilbake til 12 000 m ³ .
Ternskjæret II, Nærøy	Utvidelse	Laks og ørret	12 000 m ³	36 000 m ³	Midlertidig for ca. 3 år, med krav om MOM-B, O ₂ -målinger og uttalelse fra fiskehelsetilsyn ⁶	Permanent. Mulige begrensninger pga eksponering, savner fiskehelse/-velferdsrapp.
Værøya Ø, Hitra	Ny lokalitet	Laks og ørret		36 000 m ³	Permanent	Permanent.
Gjæsingen, Åfjord	Ny lokalitet	Laks og ørret		36 000 m ³	Permanent	Permanent.

Lokalitetene ble valgt ut på følgende måte:

Lokaliteter for torsk og blåskjell som var behandlet i løpet av 2004 og 2005 ble oversendt. Retildelingssak pga konkurs ble holdt utenfor (også søknader som var så gamle at de allerede var behandlet av Fylkesveterinæren).

Laks og ørretsøknader ble plukket ut på følgende måte: I permene med ajourark ble én plukket ut, deretter ble tre ark bladd forbi. Saker angående omdisponering, flytting av anlegg og lignende, ble holdt utenfor. På grunn av at noen av de utvalgte sakene likevel viste seg å være behandlet av Fylkesveterinæren eller Mattilsynet, ble til slutt fire saker plukket ut tilfeldig.

5 av ovennevnte saker har veldig forskjellige konklusjoner (se grå markering):

I en av disse sakene har ikke Mattilsynet konkludert på pga manglende dokumentasjon (bla strømmålinger). I 3 av 5 saker ga region Trøndelag midlertidig tillatelse, mens Mattilsynet har gitt permanent/godkjent. I 1 av 5 saker har Mattilsynet gitt avslag der Fiskeridirektoratet ga midlertidig tillatelse.

⁶ Saken er også sendt over til Mattilsynet sentralt for klagebehandling, samt at den er vurdert av SFT og Fylkesmannen i Møre og Romsdal.